

**PlanMER Bestemmingsplan Landelijk
gebied Harenkarspel - aanvulling**

BügelHajema
Plek voor ideeën

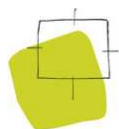
PlanMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel - aanvulling

Inhoud

Rapport + bijlage

Separaat bijgevoegd:
Passende beoordeling

16 juli 2012
Projectnummer 113.00.01.24.09

Ideeën voor een plek

S a m e n v a t t i n g

Inleiding

Door de gemeente Harenkarspel wordt op dit moment een bestemmingsplan voor het landelijk gebied van de gemeente opgesteld: het 'Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel'. Het bestemmingsplan is enerzijds gericht op het behouden van de bestaande situatie in het landelijk gebied. Anderzijds maakt het bestemmingsplan ontwikkelingen mogelijk zoals het - onder voorwaarden - vergroten van het agrarisch bouwvlak. Sommige van deze ontwikkelingen zijn mogelijk zogenoemde m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. Omdat het bestemmingsplan hiermee 'het kader vormt voor mogelijke m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten', is het op grond van de Wet milieubeheer (Wm) noodzakelijk om een planMER voor het bestemmingsplan op te stellen.

Samen met het bestemmingsplan is dan ook een planMER opgesteld: het 'planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel'. Dit planMER heeft samen met het ontwerp van bestemmingsplan in de periode van 3 mei 2012 tot en met 13 juni 2012 ter inzage gelegen.

In overeenstemming met de Wm is in deze periode de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.) ook "in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het milieueffectrapport". Op 4 juni 2012 heeft de commissie haar advies over het "planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel" beschikbaar gesteld.

In het advies merkt de Commissie voor de m.e.r. op dat zij vaststelt dat 'de (milieu)effecten van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan niet zijn onderzocht'. De commissie geeft het advies 'om het planMER aan te vullen met de maximale invulling van het voornemen. Volgens de commissie kan het voornemen maximaal worden ingevuld met:

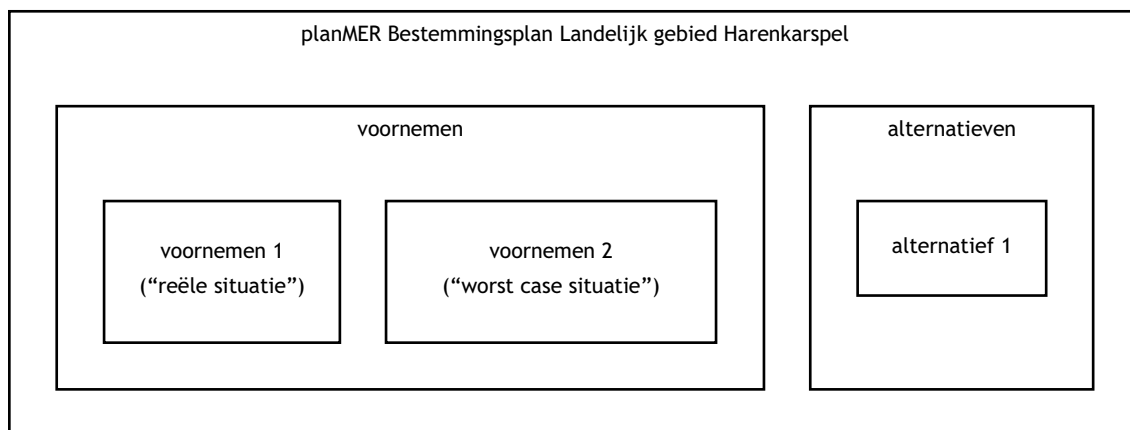
- het opvullen van alle rechten binnen de huidige milieuvergunningen (behalve die uitbreidingen die op korte termijn zijn te voorzien, deze kunnen gemotiveerd worden aangemerkt als autonome ontwikkeling);
- het uitbreiden van de bouwvlakken van alle bestaande grondgebonden (veehouderij)bedrijven tot 2 hectare;
- het maximaal benutten hiervan, gebruik makend van de mogelijkheid om het bebouwde oppervlak uit te breiden tot 100% van het bouwvlak (zoals aangegeven in het ontwerpbestemmingsplan);
- de nieuwvestiging van agrarische bedrijven (voor zover in te schatten welke bedrijven zich nieuw willen vestigen);
- rekening houdend met bedrijven die de agrarische activiteit stoppen, waarbij ook de agrarische bestemming van het bouwvlak wordt ingetrokken (rood voor rood regelingen);
- niet-agrarische ontwikkelingen die via een afwijkings- of wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt zoals biomassavergistingsinstallaties en recreatieve activiteiten, voor zover deze (in cumulatie) tot aanzienlijke milieueffecten kunnen leiden'.

De commissie vraagt de 'maximale invulling van het voornemen' te onderbouwen en de (gezamenlijke) milieueffecten hiervan op de milieuonderdelen natuur, landschap en (wanneer hiervoor aanleiding is) verkeer(sveiligheid) te beoordelen.

Door de gemeente is de keuze gemaakt om het planMER hierop aan te vullen. Het voorliggende rapport is deze aanvulling op het “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel”. Het planMER zoals dat ter inzage heeft gelegen blijft behouden. In die zin bestaat het planMER voor het Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel dan ook uit twee rapporten:

- “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel”;
- “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel - aanvulling”.

De aanvulling betreft voornemen 2. Voornemen 2 is uitgewerkt op basis van de ‘maximale invulling van het voornemen’, de zogenoemde “worst case” situatie. Het in het rapport “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel uitgewerkte voornemen (om misverstanden te voorkomen hierna aangeduid als voornemen 1) is de zogenoemde “reële” situatie. Voornemen 2 is naast dit voornemen 1 uitgewerkt. Hiermee zijn voornemen 1 en voornemen 2, twee verschillende uitwerkingen van hetzelfde voornemen: het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel. In figuur 2 is een overzicht van de voor de m.e.r. uitgewerkte voornemens en alternatieven weergegeven.

Figuur 1. Voornemens en alternatieven

Voornemen en alternatieven

De eigenlijke aanvulling op het “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel” is voornemen 2 zoals dat in het voorliggende rapport is uiteengezet. Hierin is de “worst case” situatie in overeenstemming met het advies van de Commissie voor de m.e.r. uitgewerkt. Hiermee is voornemen 2 eigenlijk een andere uitwerking van het voornemen.

Voornemen 2

In overeenstemming met het advies is voornemen 2 op basis van onder andere de volgende uitgangspunten uitgewerkt:

1. De milieueffecten van voornemen 2 worden vooral voor de milieuonderdelen natuur en landschap bepaald. Voornemen 2 wordt dan ook op basis van die uitgangspunten uitgewerkt waardoor voor de milieuonderdelen natuur en landschap sprake is van de “worst case” situatie. In hoofdlijnen betekent dit voor het milieuonderdeel natuur dat de keuze is gemaakt voor die uitgangspunten waarbij sprake is van de “worst case” situatie wat betreft de ammoniakemissie.
2. De agrarische bouwvlakken bij alle grondgebonden agrarische bedrijven worden uitgebreid tot 2 hectare.

3. Binnen deze uitgebreide agrarische bouwvlakken is één grondgebonden model-veehouderijbedrijf gevestigd. Op het model-veehouderijbedrijf worden 500 stuks melkrundvee gehouden. In bijlage 1 bij het voorliggende rapport is een onderbouwing van dit model-veehouderijbedrijf opgenomen.

Het model-veehouderijbedrijf is het algemene uitgangspunt op basis waarvan voornemen 2 is uitgewerkt. De bijdrage van de andere (niet-agrarische neven)activiteiten aan de milieueffecten voor de milieuonderdelen natuur (vooral de ammoniakemissie) en landschap worden in vergelijking met de bijdrage van de agrarische activiteit van het model-veehouderijbedrijf als te verwaarlozen geacht.

Beoordeling van de milieueffecten

Natuur

In tabel 1 is de beoordeling van de milieueffecten van voornemen 1, alternatief 1 voornemen 2 voor wat betreft de natuur opgenomen.

Tabel 1. Beoordeling van de milieueffecten, natuur

	voornemen 1	alternatief 1	voornemen 2
<i>milieueffecten op, op grond van de Ffw beschermde soorten</i>	0	0	--
<i>milieueffecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden</i>	0	0	--
<i>milieueffecten op de EHS-gebieden en andere natuurgebieden</i>	0	0	--
<i>milieueffecten op weidevogelleefgebieden</i>	0	0	--

- ++ : milieueffecten zijn zeer positief
+ : milieueffect zijn positief
0 : milieueffecten zijn nihil
- : milieueffecten zijn negatief
-- : milieueffecten zijn zeer negatief

Voornemen 2 heeft tot gevolg dat alle akkerbouw- en tuinbouwgrond wordt omgezet in gras- en maïsland. De toename van de oppervlakte gras leidt in beginsel een positief effect voor weidevogels. Maar door het grote aantal stuks melkrundvee is, bij weidegang van het vee, de druk van het vee op het grasland erg groot waardoor het positieve effect verloren gaat. Ook door het intensieve mechanisch maaien van het grasland gaat het positieve effect verloren. Er kan uiteindelijk ook sprake zijn van een negatief effect voor weidevogels. Of er sprake is van een positief of negatief effect hangt sterk samen met de uiteindelijke bedrijfsstructuur van de veehouderijbedrijven. Op dit moment is het niet mogelijk om over de bedrijfsstructuur van de bedrijven uitspraken te doen.

Behalve een mogelijk grote druk van het vee op het grasland is er vanwege het grote aantal stuks melkrundvee in de gemeente ook sprake van een sterke toename van de stikstofemissie en daarmee ook van de stikstofdepositie in en in de omgeving van het bestemmingsplangebied. Hierdoor kan er sprake zijn van een toename van ruigtekruiden en struweelopslag, maar er zijn geen bijzondere soorten waarvoor dit een positief effect is. Door de toename van de stikstofemissie en -depositie is er sprake van zeer negatieve effecten voor op grond van de Ffw beschermde soorten, de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, EHS-gebieden en andere natuurgebieden en weidevogelleefgebieden. Op basis hiervan zijn de milieueffecten van voornemen 2 op de natuur dan ook als zeer negatief beoordeeld.

Dit betekent ook dat “significant negatieve effecten” van voornemen 2 niet kunnen worden uitgesloten en op grond van de Nbw een Passende Beoordeling nodig is. In juli 2012 is deze Passende Beoordeling door BügelHajema Adviseurs opgesteld. De beoordeling is in het rapport Passende Beoordeling Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel in relatie tot Natura 2000-gebieden met als kenmerk 113.00.01.24.09. Het rapport is als losse bijlage bij het planMER opgenomen.

Uit de Passende Beoordeling blijkt dat “significant negatieve effecten” van voornemen 2 mogelijk zijn. Langs de koppeling van artikel 3.16 van het Besluit ruimtelijke ordening aan de Passende Beoordeling op grond van de Nbw lijkt de uitvoerbaarheid van het Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel zonder aanvullende maatregelen te worden belemmerd. De “significant negatieve effecten” worden verwacht vanwege de mogelijke toename van de stikstofdepositie (ammoniak) op de Natura 2000-gebieden. Maatregelen om “significant negatieve effecten” te voorkomen moeten dan ook bij voorkeur zijn gericht op het beperken van de stikstofdepositie.

Landschap

In tabel 2 is de beoordeling van de milieueffecten van voornemen 1, alternatief 1 en voornemen 2 voor wat betreft het landschap opgenomen.

Tabel 2. Beoordeling van de milieueffecten, landschap

	voornemen 1	alternatief 1	voornemen 2
<i>verandering van de landschapsstructuur</i>	0	0	--
<i>verandering van de kenmerkende verkavelingspatronen</i>	-/0	0	--

- ++ : milieueffecten zijn zeer positief
- + : milieueffect zijn positief
- 0 : milieueffecten zijn nihil
- : milieueffecten zijn negatief
- : milieueffecten zijn zeer negatief

Door de uitbreiding van alle agrarische bedrijven, zoals dat in voornemen 2 is voorzien, zal echter het beeld van het landschap veranderen. Vooral in het Oude Zeekleilandschap zal het open beeld van het landschap afnemen. De milieueffecten van voornemen 2 op de landschapsstructuur zijn dan ook al zeer negatief beoordeeld.

De schaal van de vergrote bouwvlakken past niet bij de schaal van de verkaveling in het Droogmakerijenlandschap. Vooral in dit landschap zijn dan ook veranderingen van het kenmerkende verkavelingspatroon mogelijk. Dit in overweging nemende zijn de milieueffecten van voornemen 2 op de kenmerkende verkavelingspatronen ook als zeer negatief beoordeeld.

Verkeer

In tabel 3 is de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen 1, alternatief 1 en voornemen 2 voor wat betreft het verkeer opgenomen.

Tabel 3. Beoordeling van de milieueffecten, verkeer

	voornemen 1	alternatief 1	voornemen 2
<i>verandering van verkeersintensiteiten</i>	0	0	0
<i>verandering in de verkeersveiligheid</i>	0	0	0

- ++ : milieueffecten zijn zeer positief
- + : milieueffect zijn positief
- 0 : milieueffecten zijn nihil

- : milieueffecten zijn negatief
- : milieueffecten zijn zeer negatief

De verspreiding van de agrarische bedrijven in het bestemmingsplangebied in overweging nemende mag verwacht worden dat de toename van het aantal motorvoertuigen ook verspreid over het bestemmingsplangebied zal plaatsvinden. Daarbij is de toename vanwege de ontwikkeling van de agrarische bedrijven tot model-veehouderijbedrijven beperkt. Dit in overweging nemende zijn de milieueffecten van voornemen 2 op de verandering van de verkeersintensiteiten als nihil beoordeeld.

Nu bepaald is dat de toename van de verkeersintensiteiten op de verschillende wegen (door ook de spreiding van het verkeer) beperkt is, wordt een onaanvaardbare afname van de verkeersveiligheid in het algemeen niet verwacht. Hierbij is ook in overweging genomen dat de verkeersveiligheid niet alleen samenhangt met de verkeersintensiteiten maar onder andere ook met de inrichting van de wegen. De milieueffecten van voornemen 2 op de verandering in de verkeersveiligheid zijn dan ook als nihil beoordeeld.

Maatregelen

Natuur

De ontwikkeling van bestaande agrarische bedrijven naar model-veehouderijbedrijven is op grond van het ontwerpbestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel mogelijk omdat:

- het wijzingen van het bestaande gebruik voor akker- en tuinbouw van een agrarisch bouwvlak en agrarische gronden naar veehouderij bij recht mogelijk is;
- het vergroten van het agrarisch bouwvlak van 1 tot 2 hectare door middel van een wijzigingsmogelijkheid mogelijk is.

Daarbij is door middel van een wijzigingsmogelijkheid ook het aanwijzen van nieuwe agrarische bouwvlakken van 1 hectare mogelijk.

De milieueffecten voor de natuur zijn vooral een gevolg van de toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Het direct voorkomen van de stikstofdepositie is niet mogelijk omdat de depositie, als totaal, op de Natura 2000-gebieden niet is te sturen. Daarbij liggen de Natura 2000-gebieden in de voorliggende situatie ook buiten het bestemmingsplangebied waardoor het opnemen van regels voor de Natura 2000-gebieden niet mogelijk is.

Dit betekent dat alleen het indirect voorkomen van de toename van de stikstofdepositie door het voorkomen van de stikstofemissie mogelijk is. Hiervoor zijn maatregelen nodig.

Een mogelijke maatregel is het aanpassen van de regels van het bestemmingsplan. Mogelijke aanpassingen aan de regels zijn:

- Het opnemen van zogenoemde “middelregels”: het stellen van voorwaarden aan de middelen die gebruikt moeten worden om de toename van de stikstofemissie te voorkomen. Voorbeelden van dergelijke regels zijn regels op grond waarvan het gebruiken van de best beschikbare technieken nodig is, bepaalde soorten (stal)gebouwen gebruikt moeten worden en dergelijke.

- Het opnemen van zogenoemde “doelregels”: het stellen van een doel dat behaald moet worden. Een voorbeeld van een dergelijke regel is een regel op grond waarvan de stikstofemissie niet mag toenemen.

De Nbw in overweging nemende lijkt het opnemen van doelenregels logisch. Uit de Nbw volgt namelijk een zogenoemde kritische depositiewaarde (aan stikstof) voor de verschillende soorten in de Natura 2000-gebieden. Het voorkomen van overschrijdingen van de kritische depositiewaarde is dan ook een doel. Hierdoor sluit het opnemen van doelenregels in het bestemmingsplan ook het meest aan op het doel zoals dat uit de Nbw volgt. Door het ontwerp-bestemmingsplan op deze manier aan te passen kan een bestemmingsplan worden opgesteld dat uitvoerbaar is.

Wat betreft het effect van de omzetting van akkerbouw- en tuinbouwgrond in gras- en maïsland is al opgemerkt dat deze erg sterk samenhangt met de uiteindelijke bedrijfsstructuur van de model-veehouderijbedrijven. Hierover kunnen in een bestemmingsplan geen regels worden opgenomen wanneer niet duidelijk is dat dit ruimtelijk belangrijk is. Uit de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken blijkt niet duidelijk wat het effect van de omzetting zal zijn. Het is dan ook niet duidelijk of dit ruimtelijk ook belangrijk is.

Daarbij is het ook nog de vraag of regels over de bedrijfsstructuur van agrarische bedrijven in een bestemmingsplan opgenomen moeten worden. Een dergelijke keuze (over de bedrijfsstructuur) past in de eerste plaats in meer algemeen beleid. Hierbij is dan ook nog de vraag of dit algemeen beleid van de gemeente moet zijn of dat dit niet in de eerste plaats algemeen beleid van het rijk of de provincie moet zijn.

Landschap

De milieueffecten van het vergroten van de agrarische bouwvlakken kunnen worden beperkt door in de regels over de landschappelijke inpassing, zoals die in aansluiting op de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie, in het Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel zijn opgenomen behalve de landschappelijke inpassing van de afzonderlijke agrarische bedrijven ook de inpassing van het bedrijf als onderdeel van het volledige landschap als overweging op te nemen. Hierbij is vooral het waarborgen van het open beeld van het landschap belangrijk.

Ook is het mogelijk om in het bestemmingsplan het Oude Zeekleilandschap en het Droogmakerijenlandschap te onderscheiden. Op basis van dit onderscheid is het dan mogelijk om voor deze twee landschappen verschillende regels op te nemen over vooral de schaal van de veranderingen van de verkavelingspatronen. Een voorbeeld van een regel is het beperken van de diepte van de agrarische bouwvlakken. Hierdoor kan de uitbreiding van het agrarisch bouwvlak buiten het lint, in het open landschap, worden beperkt.

Verkeer

Bij de milieueffecten voor het milieuonderdeel verkeer moet worden opgemerkt dat een groot deel van de toename van de verkeersintensiteiten een toename van zwaar (landbouw)verkeer is. Plaatselijk, vooral op wegen waar geen sprake is van gescheiden weggedelen voor motorvoertuigen en ander verkeer, kan er sprake zijn van een onaanvaardbare afname van de verkeersveiligheid. Of hierbij maatregelen nodig zijn moet per situatie worden bepaald. Op basis van de beoordeling van de milieueffecten in dit planMER zijn in het algemeen maatregelen niet nodig.

Leemten in de kennis

Vanwege de aard van een bestemmingsplan, op grond waarvan in het algemeen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt (of juist niet mogelijk worden gemaakt), is een beoordeling van de milieueffecten alleen op hoofdlijnen mogelijk. Dit in overweging nemende zijn er voor het beoordelen van de milieueffecten op de natuur (met uitzondering van de effecten van de omzetting van akker- en tuinbouwgrond naar gras- en maïsland), het landschap en het verkeer geen leemten in de kennis vastgesteld. Voor een beoordeling op hoofdlijnen is voldoende informatie beschikbaar.

Omdat de effecten van de omzetting van de agrarische gronden sterk samenhangen met de bedrijfsstructuur en hierover in het bestemmingsplan geen regels opgenomen kunnen worden, wordt het onvoldoende inzicht in deze effecten voor het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel niet als wezenlijke leemte in de kennis beoordeeld.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	13
1.1	PlanMER bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel	13
1.2	Leeswijzer	15
2	Voornemen en alternatieven	17
2.1	Voornemen	17
2.1.1	Omschrijving	17
2.1.2	Uitwerking voornemen 2 - voornemen Commissie voor de m.e.r.	18
3	Beoordeling van de milieueffecten	29
3.1	Referentiesituatie	29
3.2	Natuur	31
3.2.1	Referentiesituatie	31
3.2.2	Omschrijving van de milieueffecten	43
3.2.3	Beoordeling van de milieueffecten	51
3.2.4	Maatregelen	53
3.2.5	Leemten in de kennis	54
3.3	Landschap	54
3.3.1	Referentiesituatie	55
3.3.2	Omschrijving van de milieueffecten	60
3.3.3	Beoordeling van de milieueffecten	61
3.3.4	Maatregelen	62
3.3.5	Leemten in de kennis	62
3.4	Verkeer	63
3.4.1	Referentiesituatie	63
3.4.2	Omschrijving van de milieueffecten	63
3.4.3	Beoordeling van de milieueffecten	64
3.4.4	Maatregelen	64
3.4.5	Leemten in de kennis	65

Inleiding

1.1

PlanMER bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel

Door de gemeente Harenkarspel is een bestemmingsplan voor het landelijk gebied van de gemeente opgesteld: het 'Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel'.

Het bestemmingsplan is enerzijds gericht op het behouden van de bestaande situatie in het landelijk gebied. Anderzijds maakt het bestemmingsplan ontwikkelingen mogelijk zoals het - onder voorwaarden - vergroten van het agrarisch bouwvlak. Sommige van deze ontwikkelingen zijn mogelijk zogenoemde m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. Omdat het bestemmingsplan hiermee 'het kader vormt voor mogelijke m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten', is het op grond van de Wet milieubeheer (Wm) noodzakelijk om een planMER voor het bestemmingsplan op te stellen.

Samen met het bestemmingsplan is dan ook een planMER opgesteld: het 'planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel'. Dit planMER heeft samen met het ontwerp van bestemmingsplan in de periode van 3 mei 2012 tot en met 13 juni 2012 ter inzage gelegen.

In overeenstemming met de Wm is in deze periode de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.) ook "in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het milieueffectrapport". Op 4 juni 2012 heeft de commissie haar advies over het "planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel" beschikbaar gesteld.

In het advies merkt de Commissie voor de m.e.r. op dat zij vaststelt dat 'de (milieu)effecten van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan niet zijn onderzocht'. De commissie geeft het advies 'om het planMER aan te vullen met de maximale invulling van het voornemen. Volgens de commissie kan het voornemen maximaal worden ingevuld met:

- het opvullen van alle rechten binnen de huidige milieuvergunningen (behalve die uitbreidingen die op korte termijn zijn te voorzien, deze kunnen gemotiveerd worden aangemerkt als autonome ontwikkeling);
- het uitbreiden van de bouwvlakken van alle bestaande grondgebonden (veehouderij)bedrijven tot 2 hectare;

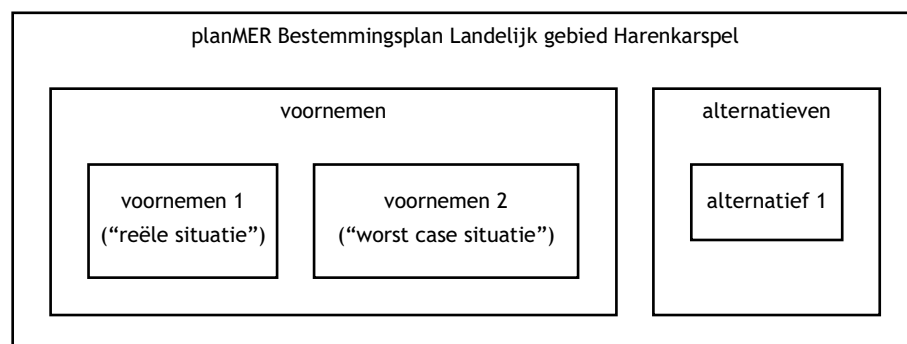
- het maximaal benutten hiervan, gebruik makend van de mogelijkheid om het bebouwde oppervlak uit te breiden tot 100% van het bouwvlak (zoals aangegeven in het ontwerp-bestemmingsplan);
- de nieuwvestiging van agrarische bedrijven (voor zover in te schatten welke bedrijven zich nieuw willen vestigen);
- rekening houdend met bedrijven die de agrarische activiteit stoppen, waarbij ook de agrarische bestemming van het bouwvlak wordt ingetrokken (rood voor rood regelingen);
- niet-agrarische ontwikkelingen die via een afwijkings- of wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt zoals biomassavergistingsinstallaties en recreatieve activiteiten, voor zover deze (in cumulatie) tot aanzienlijke milieueffecten kunnen leiden’.

De commissie vraagt de ‘maximale invulling van het voornemen’ te onderbouwen en de (gezamenlijke) milieueffecten hiervan op de milieuonderdelen natuur, landschap en (wanneer hiervoor aanleiding is) verkeer(veiligheid) te beoordelen.

Door de gemeente is de keuze gemaakt om het planMER hierop aan te vullen. Het voorliggende rapport is deze aanvulling op het “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel”. Het planMER zoals dat ter inzage heeft gelegen blijft behouden. In die zin bestaat het planMER voor het Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel dan ook uit twee rapporten:

- “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel”;
- “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel - aanvulling”.

De aanvulling betreft voornemen 2. Voornemen 2 is uitgewerkt op basis van de ‘maximale invulling van het voornemen’, de zogenoemde “worst case situatie”. Het in het rapport “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel” uitgewerkte voornemen (om misverstanden te voorkomen hierna aangeduid als voornemen 1) is de zogenoemde “reële” situatie. Voornemen 2 is naast dit voornemen 1 uitgewerkt. Hiermee zijn voornemen 1 en voornemen 2, twee verschillende uitwerkingen van hetzelfde voornemen: het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel. In figuur 2 is een overzicht van de voor de m.e.r. uitgewerkte voornemens en alternatieven weergegeven.

Figuur 2. Voornemens en alternatieven

1.2

Leeswijzer

Zoals opgemerkt is het voorliggende rapport een aanvulling op het “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel”. Deze aanvulling moet dan ook in samenhang met het planMER gelezen worden. Om de aanvulling toch eenvoudig te kunnen lezen zijn delen van het planMER in de aanvulling overgenomen. De uit het planMER overgenomen delen zijn schuin weergegeven.

Na de inleiding in dit hoofdstuk is in hoofdstuk 2 voornemen 2 uiteengezet. Voornemen 2 is de eigenlijke aanvulling op het “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel”. Hierin is de “worst case situatie” in overeenstemming met het advies van de Commissie voor de m.e.r. uitgewerkt. Hiermee is voornemen 2 eigenlijk een andere uitwerking van het voornemen. Een omschrijving van de referentiesituatie en de milieueffecten op de door de commissie omschreven milieuonderdelen (natuur, landschap en verkeer(sveiligheid)) van voornemen 2 zijn uiteengezet in hoofdstuk 3. Hierbij is ook een beoordeling van de milieueffecten en een overzicht van de mogelijke maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu te voorkomen of te beperken opgenomen. Ook is een overzicht opgenomen van de zogenoemde leemten in de kennis.

Voornemen en alternatieven

In dit hoofdstuk zijn de volgende inhoudelijke eisen aan het MER op grond van artikel 7.7 van de Wm uiteengezet:

- a. “een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd (paragraaf 2.1);*
- b. “een beschrijving van de voorgenomen activiteit (paragraaf 2.1), alsmede de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven (paragraaf 2.2)”.*

In het “PlanMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel” is, zoals gebruikelijk, het voornemen uitgewerkt voor de “worst case” situatie. Op basis van de in het planMER genoemde uitgangspunten is er sprake van een reële “worst case” situatie. Deze situatie is bepaald op basis van de ontwikkelingen zoals die in de periode 2002 tot en met 2011 hebben plaatsgevonden en de ontwikkelingen zoals die naar verwachting in de onderzoeksperiode tot 2022 zullen plaatsvinden.

Zoals uit het advies van de Commissie voor de m.e.r. blijkt is de commissie van mening dat de “worst case” situatie op basis van het gebruik van alle mogelijkheden op grond van het bestemmingsplan uitgewerkt moet worden. Omdat het “PlanMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel” behouden blijft en hierin het voornemen al is uitgewerkt, is de keuze gemaakt om het voorstel van de Commissie voor de m.e.r. als voornemen op basis van de “worst case” situatie (voornemen 2) uit te werken.

2.1

Voornemen

2.1.1

Omschrijving

Het voornemen in de zin van het planMER betreft het opstellen van het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel. Dit bestemmingsplan wordt opgesteld om:

- het nieuwe ruimtelijke beleid zoals opgenomen in de “Nota van uitgangspunten landelijk gebied Harenkarspel” in een bestemmingsplan te verwerken;*
- nieuwe wet- en regelgeving en nieuw beleid in een bestemmingsplan te verwerken;*

- *te voldoen aan artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening om binnen een periode van tien jaar een nieuw bestemmingsplan vast te stellen.*

Zoals opgemerkt is het bestemmingsplan voor een beheerplan: nieuwe ontwikkelingen worden in beginsel niet mogelijk gemaakt. Dit met uitzondering van het vergroten van de bouwvlakken bij enkele agrarische bedrijven. Hier worden wel ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Ook worden in het bestemmingsplan enkele wijzigingsmogelijkheden opgenomen, zoals het vergroten van agrarische bouwvlakken tot ten hoogste twee hectare, op grond waarvan ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Het betreffen hier de volgende ontwikkelingen:

- *de uitbreiding van agrarische bedrijven;*
- *de vestiging van nieuwe agrarische bedrijven (met uitzondering van intensieve veehouderijbedrijven);*
- *de ontwikkeling van zogenoemde (niet-agrarische) nevenactiviteiten bij bestaande agrarische bedrijven;*
- *het wijzigen van de bestemming van voormalige agrarische bedrijfsterreinen voor kleine voorzieningen voor dag- of verblijfsrecreatie of naar Wonen, Bedrijf, Maatschappelijk of Sport - Manege;*
- *het - onder voorwaarden - bouwen van biovergistingsinstallaties.*

In het “PlanMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel” is voornemen 1 op basis van de “reële situatie” uitgewerkt. Naar aanleiding van het advies van de Commissie voor de m.e.r. wordt dit aangevuld met een uitwerking van het voornemen op basis van de “worst case situatie” in voornemen 2. Hiermee is voornemen 2 eigenlijk een andere uitwerking van het voornemen.

2.1.2

Uitwerking voornemen 2 – voornemen Commissie voor de m.e.r.

In haar advies merkt de Commissie voor de m.e.r. op dat naar haar mening ‘het voornemen maximaal kan worden ingevuld met:

- *het opvullen van alle rechten binnen de huidige milieuvergunningen (behalve die uitbreidingen die op korte termijn zijn te voorzien, deze kunnen gemotiveerd worden aangemerkt als autonome ontwikkeling);*
- *het uitbreiden van de bouwvlakken van alle bestaande grondgebonden (veehouderij)bedrijven tot 2 hectare;*
- *het maximaal benutten hiervan, gebruik makend van de mogelijkheid om het bebouwde oppervlak uit te breiden tot 100% van het bouwvlak (zoals aangegeven in het ontwerp-bestemmingsplan);*
- *de nieuwvestiging van agrarische bedrijven (voor zover in te schatten welke bedrijven zich nieuw willen vestigen);*
- *rekening houdend met bedrijven die de agrarische activiteit stoppen, waarbij ook de agrarische bestemming van het bouwvlak wordt ingetrokken (rood voor rood regelingen);*

- niet-agrarische ontwikkelingen die via een afwijkings- of wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt zoals biomassavergistingsinstallaties en recreatieve activiteiten, voor zover deze (in cumulatie) tot aanzienlijke milieueffecten kunnen leiden’.

In overeenstemming met het advies is voornemen 2 op basis van de volgende uitgangspunten uitgewerkt:

1. De milieueffecten van voornemen 2 worden vooral voor de milieuonderdelen natuur en landschap bepaald. Voornemen 2 wordt dan ook op basis van die uitgangspunten uitgewerkt waardoor voor de milieuonderdelen natuur en landschap sprake is van de “worst case” situatie. In hoofdlijnen betekent dit voor het milieuonderdeel natuur dat de keuze is gemaakt voor die uitgangspunten waarbij sprake is van de “worst case” situatie wat betreft de ammoniakemissie.
2. De agrarische bouwvlakken bij alle grondgebonden agrarische bedrijven worden uitgebreid tot 2 hectare.
3. Binnen deze uitgebreide agrarische bouwvlakken is één grondgebonden model-veehouderijbedrijf gevestigd. Het gebruik van een modelbedrijf is nodig omdat de milieueffecten van de “worst case” situatie bepaald moeten worden. Dat een ontwikkeling naar deze situatie ook werkelijk zal plaatsvinden is zeer onwaarschijnlijk (zie ook de ontwikkelingen en trends in het landelijk gebied van de gemeente Harenkarspel in bijlage 1 van het PlanMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel), maar op grond van het bestemmingsplan wel mogelijk.

Op het model-veehouderijbedrijf worden 500 stuks melkrundvee gehouden. In bijlage 1 bij het voorliggende rapport is een onderbouwing van dit model-veehouderijbedrijf opgenomen.

Uit de in juni 2010 voor het bestemmingsplan uitgevoerde inventarisatie blijkt dat er in de gemeente 157 agrarische bedrijven zijn gevestigd. Van deze agrarische bedrijven zijn er 4 een intensief veehouderijbedrijf. Wanneer het agrarisch bouwvlak bij de andere 153 agrarische bedrijven, in overeenstemming met het advies van de Commissie voor de m.e.r., wordt uitgebreid tot 2 hectare en er binnen deze uitgebreide agrarische bouwvlakken het hiervoor uiteengezette model-veehouderijbedrijf wordt gevestigd dan worden er in de gemeente Harenkarspel 76.500 stuks melkrundvee gehouden. Ter vergelijking: uit bijlage 1 bij het PlanMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel blijkt dat er in 2011 in de gemeente gezamenlijk 7.128 stuks rundvee, schapen, geiten en paarden worden gehouden. Uit de in november 2011 uitgevoerde inventarisatie van de milieuvergunningen blijkt dat op grond van de verleende milieuvergunningen 11.361 stuks rundvee, schapen, geiten en paarden in de gemeente Harenkarspel mogen worden gehouden. In de uitwerking van voornemen 2 op basis van dit model-veehouderijbedrijf is er dan ook sprake van een sterke overschrijding van het op grond van de verleende milieuvergunningen toege-

stane aantal dieren dat op de veehouderijbedrijven gehouden mag worden. Hierbij wordt opgemerkt dat het houden van 500 stuks melkrundvee binnen geen van de afzonderlijke verleende milieuvergunningen past zoals die zijn opgenomen in de in november 2011 uitgevoerde inventarisatie.

4. In figuur 3 is wat betreft de inrichting van het agrarisch bouwvlak, de bedrijfsgebouwen en dergelijke een referentiebeeld van het model-veehouderijbedrijf opgenomen.

Figuur 3. Referentiebeeld model-veehouderijbedrijf

5. *Binnen de onderzoeksperiode zullen naar verwachting de melkquota verdwijnen. Als gevolg hiervan zal mogelijk het aantal stuks melkrundvee op veehouderijbedrijven toenemen.*

Uit de resultaten van het door Silvis¹ uitgevoerde onderzoek naar onder andere de ontwikkelingen van de agrarische bedrijfstak in de periode tot 2020 blijkt dat door het verdwijnen van de melkquota en de sterplaats van de Nederlandse melkrundveehouderij op de markt de melkproductie met 16% zal toenemen. Ook blijkt dat door de toename van de melkproductie per stuk melkrundvee het aantal stuks melkrundvee bij een toename van de melkproductie van 16%, met 2% zal toenemen.

Zoals in bijlage 1 bij het voorliggende rapport is opgemerkt is het uitgangspunt voor het model-veehouderijbedrijf zoals dat bij de uitwerking van voornemen 2 wordt gebruikt, het aantal stuks melkrundvee dat ten hoogste binnen een bouwvlak van 2 hectare gehouden kan worden. Zoals hiervoor onder 2. al is opgemerkt worden in deze situatie 76.500 stuks melkrundvee in de gemeente Harenkarspel gehouden. Uit bijlage 1 blijkt ook dat op basis van de oppervlakte beschikbare agrarische cultuurgrond maar 13.239 stuks melkrundvee in de gemeente kunnen worden gehouden. Op grond van de verleende milieuvergunningen mogen 11.361 stuks

¹ Silvis, H.J. e.a. (2009). *De agrarische sector in Nederland naar 2020: Perspectieven en onzekerheden*. Rapport 2009-021. LEI Wageningen UR, Den Haag, 2009.

rundvee, schapen, geiten en paarden gehouden worden. Dit in overweging nemende wordt verwacht dat een mogelijke toename van het aantal stuks melkrundvee vanwege het verdwijnen van de melkquota al in het model-veehouderijbedrijf is verwerkt.

Hierbij is ook in overweging genomen dat een aanvullende toename van het aantal stuks melkrundvee van 2% van het op grond van de verleende milieuvergunningen toegestane aantal van 7.525 stuks melkrundvee (151 stuks melkrundvee) in vergelijking met het aantal van 76.500 stuks melkrundvee te verwaarlozen is.

6. *Verwacht wordt dat maar één of twee zogenoemde agrarische deeltijd-bedrijven zich zullen ontwikkelen tot voltijdbedrijven waarbij het agrarisch bouwvlak wordt vergroot van een halve hectare tot ten hoogste één hectare.*

Een belangrijk kenmerk van een agrarisch deeltijdbedrijf is dat het bedrijf maar voor een deel een bijdrage doet aan het inkomen van de betreffende agrarische ondernemer. Uit bijlage 1 bij het PlanMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel, waarin de ontwikkelingen blijkt dat er in de periode van 2002 tot en met 2011 sprake is van 'schaalvergroting' van agrarische bedrijven in de gemeente Harenkarspel. *Bedrijven waar 'schaalvergroting plaatsvindt nemen hierbij agrarische grond, melkquotum en mestproductierechten van gestaakte bedrijven over.* Hierbij in overweging nemende dat op basis van het model-veehouderijbedrijf zoals dat bij de uitwerking van voornemen 2 wordt gebruikt, 76.500 stuks melkrundvee in de gemeente Harenkarspel worden gehouden terwijl op basis van de oppervlakte beschikbare agrarische cultuurgrond maar 13.239 stuks melkrundvee in de gemeente kunnen worden gehouden, wordt verwacht dat de ontwikkeling van agrarische deeltijdbedrijven tot voltijdbedrijven al in het model-veehouderijbedrijf is verwerkt.

7. Uit bijlage 1 bij het PlanMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel blijkt dat het aantal agrarische bedrijven in de periode van 2002 tot en met 2011 met ongeveer 20% is afgenomen. Daarbij blijkt uit het in 2008 door Stivas uitgevoerde agrarisch structuuronderzoek dat de agrarische grond in (en in de directe omgeving van) de gemeente Harenkarspel schaars is. *Dit alles in overweging nemende wordt verwacht dat er geen nieuwe agrarische bedrijven in de gemeente worden gevestigd. Dit betekent overigens niet dat niet verwacht wordt dat er nieuwe agrarische bouwvlakken aangewezen worden maar hierbij zal dan feitelijk sprake zijn van het verplaatsen van een agrarisch bedrijf naar een nieuwe plaats. Het vooraf bepalen waar de verplaatsing van een agrarisch bedrijf plaatsvindt is niet goed mogelijk.* De vestiging van 'nieuwe' agrarische bedrijven in de gemeente wordt dan ook niet verder in voornemen 2 uitgewerkt.

Hierbij kan nog worden opgemerkt dat uit bijlage 2 bij het voorliggende rapport blijkt dat de vestiging van een nieuw (veehouderij)bedrijf, zijnde een toename van het aantal stuks melkrundvee, ook niet goed mogelijk is in vergelijking met het onder 2. opgenomen uitgangspunt. Uit bijlage 2 blijkt dat op basis van de oppervlakte beschikbare agrarische cultuurgrond in de gemeente Harenkarspel het houden van ongeveer 13.000 stuks melkrundvee mogelijk is. Dit in overweging nemende is de vestiging van nieuwe (veehouderij)bedrijven al in het onder 2. opgenomen uitgangspunt verwerkt.

8. De Commissie voor de m.e.r. merkt in haar advies op dat bij het uitwerken van het voornemen ook die agrarische bedrijven die gestaakt worden en waarbij de bestemming van de bedrijfsgronden wordt gewijzigd moeten worden overwogen.

Op dit moment zijn er 15 tot 20 zogenoemde Ruimte-voor-ruimte-aanvragen bij de gemeente bekend. De keuze is gemaakt om deze aanvragen niet in voornemen 2 te verwerken. Voornemen 2 is op basis van de “worst case situatie” uitgewerkt. Op grond van het ontwerpbestemmingsplan is de ontwikkeling 153 model-veehouderijbedrijven mogelijk. Dit is de “worst case situatie”. Wanneer de Ruimte-voor-ruimte-aanvragen wel in voornemen 2 worden verwerkt zal het aantal model-veehouderijbedrijven afnemen waardoor voor de te onderzoeken milieuonderdelen (natuur en landschap) geen sprake zou zijn van de “worst case situatie”.

9. Op grond van het ontwerp-bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel worden de in tabel 4 opgenomen (niet-agrarische) nevenactiviteiten mogelijk gemaakt.

Tabel 4. (Niet-agrarische) nevenactiviteiten

activiteit	ten hoogste toegestane omvang	voorwaarden
zorgvoorzieningen ten behoeve van dagbesteding	150 m ²	-
zorgvoorzieningen ten behoeve van 24-uurszorg	300 m ²	-
kinderopvang	150 m ²	-
educatie	150 m ²	Het aantal bezoekers mag ten hoogste 7.500 per jaar zijn.
dagrecreatie	150 m ²	De nevenactiviteit mag ook op de gronden direct aansluitend op het bouwvlak plaatsvinden, bouwwerken zijn hier niet toegestaan. Het aantal bezoekers mag ten hoogste 15.000 per jaar zijn.
productie (be- en verwerking) van streekproducten	250 m ²	Alleen producten die op het eigen bedrijf zijn gemaakt.
verkoop van streekproducten	100 m ²	-
agrarisch natuurbeheer	150 m ²	De nevenactiviteit mag ook op de gronden direct aansluitend op het bouwvlak plaatsvinden, bouwwerken zijn hier niet toegestaan.
agrarisch landschapsbeheer	150 m ²	De nevenactiviteit mag ook op de gronden direct aansluitend op het bouwvlak plaatsvinden, bouwwerken zijn hier niet toegestaan.
viskwekerij	150 m ²	-

Naast de in tabel 4 opgenomen nevenactiviteiten worden op grond van afwijkmogelijkheden ook de volgende (niet-agrarisch) nevenactiviteiten mogelijk gemaakt:

- 'De bouw van biomassavergistingsinstallaties wanneer:
 - dit niet leidt tot een onaanvaardbare aantasting van landschappelijke waarden waarbij wordt voldaan aan de beeldkwaliteitseisen welke zijn opgenomen in het beeldkwaliteitsplan;
 - de aanvraag (om omgevingsvergunning) betrekking heeft op de realisering van een dergelijke installatie ten behoeve van de eigen bedrijfsvoering;
 - de aanvraag betrekking heeft op ten hoogste 1 vergister en 1 navergifter per agrarisch bedrijf;
 - de aanvraag betrekking heeft op vergisters met ene maximale diameter van 32 m en een maximale bouwhoogte van 8 m.
- Het gebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen (met uitzondering van kassen) voor een in pandige stalling van voertuigen, vaartuigen of kampeermiddelen en het opslaan van goederen en/of materialen van niet-agrarische herkomst.
- Het gebruik van bedrijfsgebouwen voor de huisvesting van seizoenarbeiders, onder de voorwaarde dat:

- de huisvesting uitsluitend mag plaatsvinden als nevenfunctie van een volwaardig en als zodanig bestemd bedrijf;
- uitsluitend overeenkomstig de bestaande bouwregels van de bestemming mag worden gebouwd;
- de huisvesting uitsluitend mag plaatsvinden binnen het bestaande bouwvlak indien conform deze bestemming door de eigenaar of bedrijfsleider in gebruik zijnde agrarische bedrijfswooning in het bouwvlak aanwezig is;
- de huisvesting ruimte biedt voor maximaal 25 seizoenarbeiders per bedrijf;
- de huisvesting uitsluitend mag plaatsvinden indien de seizoenarbeiders noodzakelijk zijn voor het bedrijf waartoe de bedrijfsgebouwen behoren;
- het parkeren ten behoeve het huisvesten van agrarische seizoenarbeiders op eigen terrein dient plaats te vinden binnen het bestaande agrarische bouwvlak, waarbij ten minste 1 parkeer plek per agrarische seizoenarbeider aanwezig moet zijn;
- de huisvesting uitsluitend mag plaatsvinden indien de huisvesting landschappelijk wordt ingepast;
- indien de huisvesting wordt gestaakt, de getroffen voorzieningen worden verwijderd en het pad wordt gebruikt voor agrarische doeleinden.
- Het gebruik van gronden, anders dan ter plaatse van de aanduiding 'kampeerterrein' voor kleinschalig kamperen, onder de voorwaarde dat:
 - kleinschalig kamperen uitsluitend mag plaatsvinden als nevenfunctie van een volwaardig en als zodanig bestemd agrarisch bedrijf;
 - kleinschalig kamperen uitsluitend mag plaatsvinden binnen het bouwvlak;
 - het aantal kampeerplaatsen niet meer mag bedragen dan 25;
 - de afstand tot overige verblijfsrecreatieve voorzieningen niet minder mag bedragen dan 100 m;
 - de afstand tot woningen niet minder mag bedragen dan 50 m;
 - kleinschalig kamperen uitsluitend mag plaatsvinden in de periode van 15 maart tot 31 oktober;
 - indien binnen een agrarisch bouwvlak een kleinschalig kampeerterrein in of in de directe omgeving van een EHS-gebied, ecologische verbindingszone en/of weidevogelleefgebied wordt opgericht, dan wel wordt uitgebreid, dienen de door de uitbreiding of vestiging verloren natuurwaarden ten minste in de verhouding 1:1 te worden gecompenseerd;
 - kleinschalig kamperen mag niet leiden tot een onaanvaardbare aantasting van landschappelijke waarden waarbij wordt voldaan aan de beeldkwaliteitseisen welke zijn opgenomen in het beeldkwaliteitsplan Landelijk gebied Harenkarspel.

- Het gebruik van gronden voor de in tabel 4 genoemde (niet-agrarische) nevenactiviteiten voor een grotere oppervlakte aan nevenactiviteiten.'

De afwijkingsmogelijkheden zijn alleen mogelijk "mits er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
- het landschap- en bebouwingsbeeld;
- de milieusituatie;
- het uitzicht van woningen;
- de verkeersveiligheid."

De hiervoor uiteengezette (niet-agrarische) nevenactiviteiten zijn, zoals ook al uit de omschrijving blijkt, nevenactiviteiten van het agrarisch bedrijf. Deze nevenactiviteiten zijn op basis van de begripsomschrijving (zoals die ook is opgenomen in het ontwerp van het Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel) ondergeschikt aan de agrarische hoofdactiviteit.

De aard en schaal van de (niet-agrarische) nevenactiviteiten en te onderzoeken milieuonderdelen (natuur en landschap) in overweging nemende wordt verwacht dat de milieueffecten van de (niet-agrarische) nevenactiviteiten in vergelijking met de verwachte milieueffecten op basis van de model-veehouderijbedrijven als te verwaarlozen worden geacht.

Mogelijke uitzonderingen hierop zijn:

- de bouw van biomassavergistingsinstallaties. Hiervan is in overweging genomen dat de milieueffecten voor de te onderzoeken milieuonderdelen (natuur en landschap) hiervan, in vergelijking met het model-veehouderijbedrijf, als te verwaarlozen wordt geacht. Als voorbeeld wat betreft het milieuonderdeel natuur: de emissie van ammoniak van een biomassavergistingsinstallatie is, in vergelijking met het aantal stuks melkrundvee dat op het model-veehouderijbedrijf wordt gehouden maar zeer beperkt. Hierbij moet ook in overweging genomen worden dat door het bouwen van een biomassavergistingsinstallatie binnen het bouwvlak de ruimte voor het houden van melkrundvee op het model-veehouderijbedrijf afneemt. Wat betreft het milieuonderdeel landschap kan worden opgemerkt dat ook een biomassavergistingsinstallatie een bouwwerk is waarvoor in het bestemmingsplan bouwregels zijn opgenomen. Daarbij zijn er in de afwijkingsregels voor de bouw van biomassavergistingsinstallaties ook uitdrukkelijk voorwaarden over het beperken van de effecten op landschappelijke waarden opgenomen.
- het gebruik van gronden voor kleinschalig kamperen. Ook hiervan worden de milieueffecten voor de te onderzoeken milieuonderde-

len (natuur en landschap), in vergelijking met het model-veehouderijbedrijf, als te verwaarlozen geacht. Ook hierbij kan worden opgemerkt dat de ruimte voor het houden van melkrund-vee op het model-veehouderijbedrijf afneemt wanneer de gronden binnen het agrarisch bouwvlak worden gebruikt voor kleinschalig kamperen (op grond van de regels mag het kleinschalig kamperen alleen binnen het bouwvlak plaatsvinden). Hierdoor neemt bij het gebruik van de gronden voor kleinschalig kamperen de stikstofemissie van het model-veehouderijbedrijf af. Ook in de afwijkingsregels voor het gebruiken van de gronden voor kleinschalige kamperen zijn uitdrukkelijk voorwaarden over het beperken van de effecten op landschappelijke waarden opgenomen. Door het gebruik van de gronden voor kleinschalig kamperen kan er, in vergelijking met het model-veehouderijbedrijf, wel sprake zijn van een toename van de verkeersintensiteiten. Uit de uitgave 272 Verkeersgeneratie voorzieningen van het CROW blijkt dat vanwege een kampeerterrein een verkeersintensiteit van 3,6 motorvoertuigbewegingen per 10 standplaatsen per weekdag verwacht mag worden. Dit betekent dat vanwege een kampeerterrein met ten hoogste 25 standplaatsen, een verkeersintensiteit van 90 motorvoertuigbewegingen per weekdag verwacht mag worden. Wanneer bij de 157 agrarische bedrijven in de gemeente een dergelijk kampeerterrein wordt aangelegd is er sprake van een toename van de verkeersintensiteit van 1.413 motorvoertuigbeweging per weekdag.

Omdat de agrarische bedrijven verspreid over de gemeente Harenkarspel zijn gevestigd zal de toename van het aantal verkeersbewegingen vanwege de kampeerterreinen bij de bedrijven ook verspreid over de wegen in de gemeente plaatsvinden. Hierdoor is de toename op de verschillende wegen zeer beperkt. De toename van de verkeersintensiteiten op de verschillende wegen wordt dan ook al te verwaarlozen geacht.

Ter vergelijking kan hierbij nog in overweging worden genomen dat uit de informatie van het CBS blijkt dat er in 2011 in de gemeente Harenkarspel 6.178 woningen waren. Uit de uitgave 256 Verkeersgeneratie woon- en werkgebieden blijkt dat vanwege een woning een verkeersintensiteit van ten minste ongeveer 5,8 motorvoertuigbewegingen per weekdag verwacht mag worden (op basis van een zogenoemd "groen-stedelijk woonmilieutype). Dit betekent dat alleen al vanwege het wonen in de gemeente Harenkarspel een verkeersintensiteit van ten minste 35.832 motorvoertuigbewegingen per weekdag verwacht mag worden.

Uit de hiervoor opgenomen uitgangspunten mag blijken dat het model-veehouderijbedrijf het algemene uitgangspunt is, op basis waarvan voornemen 2 is uitgewerkt. De bijdrage van de andere (niet-agrarische neven)activiteiten aan de milieueffecten voor de milieuonderdelen natuur (vooral de emissie van ammoniak) en landschap worden in vergelijking met de bijdrage van de agrarische activiteit van het model-veehouderijbedrijf als te verwaarlozen geacht.

Beoordeling van de milieueffecten

In dit hoofdstuk zijn de volgende inhoudelijke eisen aan het MER op grond van artikel 7.7, lid 1 van de Wm uiteengezet:

- d. “een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen;*
- e. een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven;*
- f. een vergelijking van de ingevolge onderdeel b beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven;*
- g. een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk te niet te doen;*
- h. een overzicht van de leemten in de beschrijvingen, bedoeld in de onderdelen d en e, ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens.”*

Zoals opgemerkt vraagt de Commissie voor de m.e.r. de ‘de maximale invulling van het voornemen’ te onderbouwen en de (gezamenlijke) milieueffecten hiervan op de milieuonderdelen natuur, landschap en (wanneer hiervoor aanleiding is) verkeer(sveiligheid) te beoordelen. Het onderzoek voor de aanvulling van de planMER is dan ook alleen op deze drie milieuonderdelen gericht.

3.1

Referentiesituatie

De hiervoor onder d. opgenomen inhoudelijke eis betreft de zogenoemde referentiesituatie. Deze situatie wordt gebruikt om de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven te kunnen vergelijken. De referentiesituatie is de bestaande situatie met de zogenoemde autonome ontwikkeling. Hierbij vindt het voornemen of één van de alternatieven niet plaats. De omschrijving van de referentiesituatie is in het algemeen beperkt tot die onderdelen op

basis waarvan de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven plaatsvindt.

Hierna zijn de algemene uitgangspunten van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling uiteengezet. Voor de verschillende milieuonderdelen is de referentiesituatie vervolgens per milieuonderdeel op basis van deze algemene uitgangspunten, waar nodig, verder uitgewerkt.

Bestaande situatie

1. Uit de in juni 2010 uitgevoerde inventarisatie voor het bestemmingsplan en de in november 2011 uitgevoerd inventarisatie van de milieuvergunningen blijkt dat in het landelijk gebied van de gemeente 157 agrarische bedrijven zijn gevestigd. In tabel 5 is de verdeling van akkerbouw-, tuinbouw- en veehouderijbedrijven opgenomen. De bestaande situatie wordt bepaald op basis van de uitgevoerde inventarisatie.

Tabel 5. Het aantal agrarische bedrijven in de gemeente Harenkarspel (bron: Agrarisch Structuuronderzoek Harenkarspel en CBS StatLine, december 2011)

	inventarisatie		agrarisch structuuronder- zoek		CBS 2011	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
akkerbouw	6	4%	19	14%	84	29%
tuinbouw	108	69%	66	49%	136	47%
veehouderij intensief	4	3%	4	3%	71	24%
overige	35	22%	29	22%		
overige	4	3%	16	12%	-	-
	157	100%	134	100%	291	100%

2. Uit de in november 2011 uitgevoerde inventarisatie blijkt dat het aantal dieren dat werkelijk op de veehouderijbedrijven gehouden wordt zeer sterk afwijkt van de mogelijkheden op grond van de verleende milieuvergunningen. In tabel 6 is een overzicht van het werkelijke aantal dieren in vergelijking met de mogelijkheden op grond van de verleende milieuvergunningen opgenomen.

In overweging nemende dat het wenselijk is om inzicht te krijgen in de feitelijke milieusituatie wordt de bestaande situatie bepaald op basis van het werkelijke aantal dieren.

Tabel 6. Werkelijk aantal dieren en de mogelijkheden op grond van de verleende milieuvergunningen

diersoort	aantal dieren		
	werkelijk	milieu-vergunning	verhouding
A 1 melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	2.118	4.730	45%
A 3 vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	1.229	2.745	47%
A 4 vleeskalveren tot circa 8 maanden	30	50	60%
B 1 schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg	1.318	3.000	44%
C 1 geiten ouder dan 1 jaar	33	33	100%
E 2 legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	74.500	79.500	94%
E 5 vleeskuikens	5.158	5.158	100%
G 2 vleeseenden	20	20	100%
I 2 vlees en opfokkonijnen tot dekleeftijd	15	45	33%
K 1 volwassen paarden (3 jaar en ouder)	181	458	40%
K 2 paarden in opfok (jonger dan 3 jaar)	79	130	61%
K 3 volwassen pony's (3 jaar en ouder)	51	100	51%
K 4 pony's in opfok (jonger dan 3 jaar)	48	50	96%
totaal	84.850	96.019	88%

Autonome ontwikkeling

- Op 1 april 2008 is het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Bahv) in werking getreden. Binnen de bestemmingsplanperiode is deze wetgeving volledig van toepassing op alle veehouderijbedrijven. Op grond van het Bahv zijn ten hoogste toegestane ammoniakemissies van toepassing. De ammoniakemissie van de stalgebouwen is hierop aangepast.
- Op dit moment wordt de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) door onder andere het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie opgesteld. Het is op dit moment niet duidelijk wat de (milieu)effecten van het PAS zullen zijn. Dit in overweging nemende wordt het PAS niet in de referentiesituatie verwerkt.

3.2

Natuur

3.2.1

Referentiesituatie

Bestaande situatie

Op grond van wet- en regelgeving zijn verschillende soorten en natuurgebieden beschermd. In het voorliggende planMER worden ook de volgende beschermde natuurgebieden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden.

- *Gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur.*
- *Weidevogelleefgebieden.*

Voor een verder uiteenzetting van deze verschillende gebieden wordt verwezen naar het rapport “Advies Natuurwaarden buitengebieden Harenkarspel”. Dit rapport is als afzonderlijke bijlage bij het “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel” opgenomen.

Beschermde soorten

Voor licht beschermde soorten geldt een landelijke vrijstellingsregeling naast de algemene zorgplicht. In het kader van een bestemmingsplan hoeft daar geen aandacht aan te worden besteed. Die soorten blijven daarom hier onvermeld.

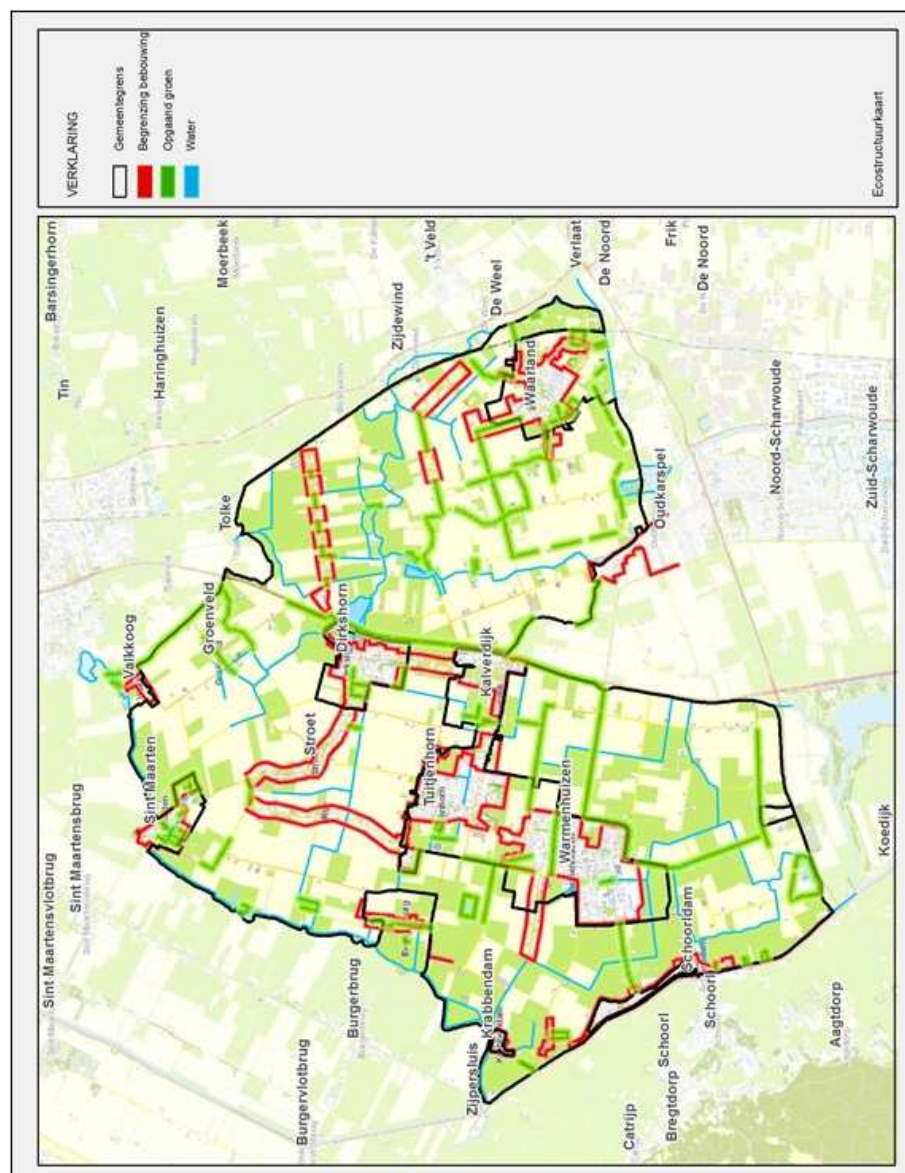
De botanische waarde voor het gehele plangebied is zeer beperkt. De beschermde plantensoorten komen vooral voor in de beschermde gebieden. Er zijn recent maar zes gemiddeld beschermde en geen streng beschermde soorten hogere planten aangetroffen; rietorchis, brede orchis, daslook, tongvaren, steenanjer en wilde kievitsbloem, naast de licht beschermde soorten vogelmelk en zwanenbloem. Van de Rode lijst zijn kamgras en veldgierst aangetroffen.

Er zijn de laatste vijf jaar zeven soorten vleermuizen aangetroffen op het gemeentelijke grondgebied: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Daarbij is tweekleurige vleermuis waarschijnlijk gemist omdat die makkelijk wordt verward met rosse vleermuis of laatvlieger. Ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis zijn boombewonende soorten; de andere vooral gebouwbewoners. Rosse vleermuis en meervleermuis hebben waarschijnlijk geen verblijfplaatsen in het plangebied. Alle soorten foerageren in het gehele buitengebied, deels inclusief de aangrenzende bebouwde kommen.

Strikt beschermde soorten als otter, boommarter en waterspitsmuis en de gemiddeld beschermde eekhoorn zijn waargenomen in het plangebied. Het betreffen hier waarnemingen van zwervende enkelingen die geen verblijfplaats in het plangebied hebben. Ontwikkelingen in het plangebied hebben dan ook zeer waarschijnlijk geen negatieve effecten op deze soorten. Daarbij is otter vooral een toekomstsoort en zijn ze alle vier alleen te vinden in de natuurgebieden.

De vogelsoorten gierzwaluw, huismus, kerkuil, steenuil, ransuil, ooievaar en buizerd zijn te verwachten in of aan de rand van bewoningskernen of erven in het buitengebied. Voor deze soorten is het nest het hele jaar beschermd. Bij de waarnemingen van boomvalk, havik, slechtvalk, sperwer, wespendif, roek, zwarte wouw en grote gele kwikstaart moet het gaan om trekvogels of soorten van elders. Waarschijnlijk komen kievit, scholekster en eventueel grutto en tureluur voor als broedvogel, onder meer in de verderop te bespreken weide-

vogelgebieden zoals ten oosten van Dirkshorn. Kleine mantelmeeuw, tapuit, scholekster, wulp, kolgans, grauwe gans en smient kunnen onregelmatig tot incidenteel in grasland of net ingezaaid of ingeplant dan wel geoogst akkerland worden aangetroffen. Lepelaar, aalscholver bergeend en slobbeend maken van poldersloten en andere watergangen gebruik. Deze soorten zijn beschermd als instandhoudingdoel van naburige Natura 2000-gebieden. Als enige streng beschermde amfibiesoort is de laatste vijf jaren rugstreeppad aangetroffen in het plangebied. Dit is een pioniersoort die snel opduikt wanneer er zand bloot komt te liggen waarin plassen blijven staan. Zandhagedis is een reptielensoort van zandige terreinen, zoals duinen en heidevelden. Bij de recente waarnemingen van zandhagedis in het buitengebied, moet het daarom gaan om dieren die zijn gaan zwerven vanuit de duinen. De laatste vijf jaren zijn in de gemeente Harenkarspel de gemiddeld beschermde kleine modderkruiper en de streng beschermde bittervoorn aangetroffen. Voor streng en gemiddeld beschermde insecten en overige ongewervelden is het plangebied niet van belang.

Figuur 4. Ecostructuur in de gemeente Harenkarspel

Omdat het bestemmingsplangebied te groot is om integraal te inventariseren op alle waarden en de beschikbare gegevens niet gebiedsdekkend zijn, is de ecostructuurmethode ontwikkeld om het voorkomen van de soorten af te leiden uit de terreinomstandigheden. Dit gebeurt via de ecologische infrastructuur. Deze ecostructuur is het geheel van opgaande beplantingen, watergangen, andere landschapselementen en bebouwing dat voor een of meer streng of gemiddeld beschermde soorten essentieel is voor hun voortbestaan. Ook de bebouwing van de woonkernen en gedeeltelijk buiten het plangebied doorlopende watergangen zijn in deze analyse meegenomen. Hiermee kan voor vleermuizen en aan water gebonden soorten goed worden voorspeld waar ze in de gemeente zullen voorkomen en dus waar zich effecten kunnen voordoen (in figuur 4 is de ecostructuur in de gemeente Harenkarspel weergegeven).

Natura 2000-gebieden

De Natuurbeschermingswet 1998 kent verschillende soorten en beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (voorheen Vogel- en Habitatrichtlijngebieden of Speciale Beschermingszones) en de beschermde natuurmonumenten. De (concept)aanwijzigingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting waarin de instandhoudingsdoelstellingen staan verwoord.

Voor Natura 2000-gebieden dient volgens de Natuurbeschermingswet 1998 een beheerplan te worden opgesteld. Daarin staat onder andere welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Een Passende beoordeling is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied.

Binnen het grondgebied van de gemeente liggen geen Natura 2000-gebieden. In dit geval gaat het om zes Natura 2000-gebieden op 1,5 tot 7,0 kilometer afstand van het buitengebied van Harenkarspel. Het bestemmingsplangebied omvat geen en grenst niet aan Natura 2000-gebieden.

Het maakt voor de wet niet uit of een gebied definitief is aangewezen of dat het besluit een ontwerp betreft. Alle gebieden die zich kwalificeren zijn volledig beschermd. Wel geldt als toetsingsgrondslag de toestand van het gebied bij aanwijzing (7 december 2004) en kunnen bij de definitieve aanwijzing de begrenzing of de instandhoudingsdoelen nog wijzigen. Zo worden complementaire doelen geschrapt. Al vastgestelde aanwijzingsbesluiten worden herzien zodat complementaire doelen kunnen worden verwijderd. Dit is conform de kamerbrief van 25 november 2011 naar aanleiding van de moties van leden Koopmans en Lodders omtrent Natura 2000. Voor deze soorten geldt tot dat moment niet de habitattoets maar kan worden volstaan met een lichtere effectbepaling.

De bescherming van natuurmonumenten die liggen binnen een Natura 2000-gebied vervalt met het van kracht worden van het wijzigingsvoorstel Natuurbeschermingswet 1998, dat in het najaar van 2011 aan de Tweede Kamer is voorgelegd. De natuurmonumenten worden daarmee onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en beleidsmatig en planologisch beschermd. Naar verwachting wordt de Natuurbeschermingswet 1998 in 2012 vervangen door de voor gebiedsbescherming gelijklopende Wet natuur.

Om inzicht te krijgen in de mogelijk zogenoemde “significante gevolgen” van het bestemmingsplan voor Natura 2000-gebieden in de omgeving is in december 2011-januari 2012 door BügelHajema Adviseurs een Voortoets op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 uitgevoerd. De resultaten van deze Voortoets zijn opgenomen in het rapport Advies Natuurwaarden buitengebied Ha-

renkarspel. Het rapport is als losse bijlage bij het “planMER Bestemmingsplan landelijk gebied Harenkarspel” opgenomen.

Uit de resultaten blijkt dat in de directe omgeving van het bestemmingsplan-gebied verschillende Natura 2000-gebieden liggen:

- Schoorlse Duinen;
- Noordhollands Duinreservaat;
- Abtskolk & De Putten;
- Noordzeekustzone;
- Zwanenwater & Pettemerduinen;
- Duinen Den Helder-Callantsoog.

In figuur 5 is de ligging van deze Natura 2000-gebieden weergegeven.

Het Natura 2000-gebied Duinen Den Helder-Callantsoog ligt net ten noorden van het kaartbeeld op 7,0 km van de plangebiedgrens.

In vier van deze zes gebieden gaat het om een Nederlands duinlandschap zoals dat in de loop der eeuwen ontstaan is als gevolg van een samenloop van geologische, geomorfologische en klimatologische omstandigheden en menselijk handelen. Het is een biologisch, morfologisch, hydrologisch en landschappelijk geheel van duinen met natte en vochtige duinvalleien, duingraslanden, struwelen, bossen en ruigten. Het ligt op de overgang van de klakrijke naar de kalkarme duinen. Hier onder bevinden zich de hoogste duinen van ons land, tot maximaal 58 m boven zeeniveau met steile hellingen aan de landzijde. Het is een gevarieerd en uitgestrekt duinlandschap dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. In het westen liggen lagere zeeerepduinen, gevolgd door een sterk geaccidenteerd landschap met uitgestrekte valleicomplexen, met duinmeren en diverse duinplasjes en grote oppervlakten met dophei- en kraaiheivegetatie. De binnenduinrand is veel bebost. Een deel van deze bossen zijn oude loofbossen. Een ander deel bestaat uit naaldbossen. Beiden hebben gezien de ouderdom en het lokaal voorkomen van zeldzame planten grote natuurwaarde. Dit beeld geldt deels ook voor het gebied Noordzeekustzone, maar de duingebieden van dit Natura 2000-gebied liggen ver buiten het bereik van het bestemmingsplangebied. Van de Noordzeekustzone blijft over het zeemilieu met de daarin of -op voorkomende soorten die zijn aangemerkt als instandhoudingsdoel. De andere uitzondering is het gebied Abtskolk & De Putten dat een aantal polders betreft, die zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van graslanden, zoete en brakke wateren, die als geheel het leefgebied vormen van te beschermen vogelsoorten. Voor een volledige omschrijving van de bestaande situatie in de Natura 2000-gebieden wordt verwezen naar het rapport Advies Natuurwaarden buitengebied Harenkarspel.

Figuur 5. Ligging van de Natura 2000-gebieden
(bron: gis.noord-holland.nl/dataportaal2/zoekresultaten&natuurbeheerplan)

Instandhoudingsdoelen in het plangebied

Het plangebied buitengebied Harenkarspel omvat geen en grenst niet aan Natura 2000-gebieden. Voor zover de in het bestemmingsplan toe te laten ontwikkelingen effecten kunnen hebben op beschermde gebieden gaat het om externe werking. Het kan dan gaan om twee mechanismen:

1. Een verstoringsfactor uit het plangebied zoals geluid of luchtkwaliteit is van invloed op de instandhoudingsdoelen in het Natura 2000-gebied.
2. Instandhoudingsdoelen uit het Natura 2000-gebied, de beschermde diersoorten, brengen een deel van hun levenscyclus door in het plangebied of hebben het plangebied nodig voor een essentiële functie zoals voedsel. Het kan hierbij ook gaan om een overloofunctie zoals broedgebied

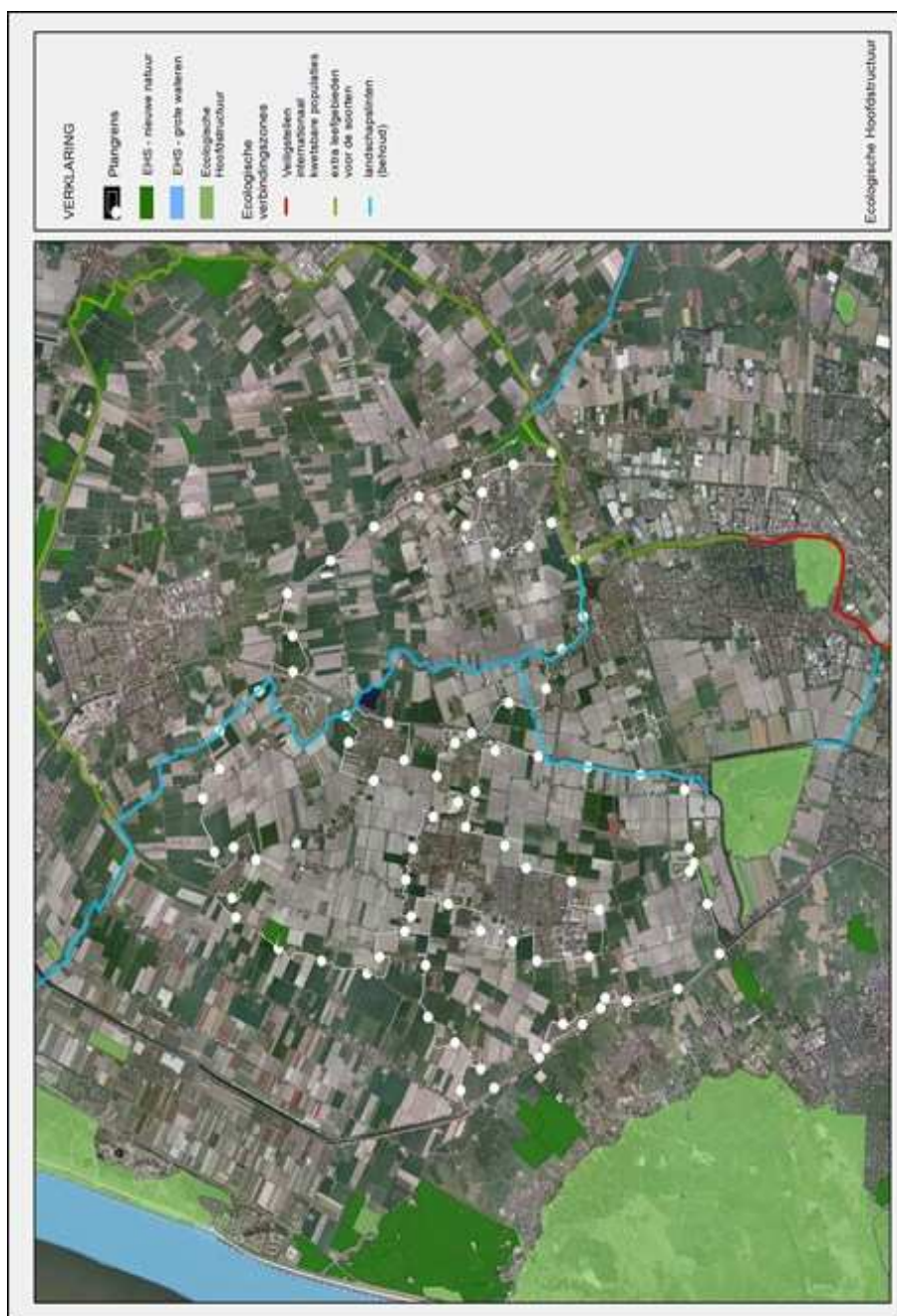
als er meer exemplaren van een soort zijn dan er binnen het Natura 2000-gebied een plek kunnen vinden.

Logischerwijs zijn de instandhoudingsdoelen habitattypen (gedefinieerd als vegetaties van planten) alleen gevoelig voor het eerste mechanisme. Die komen in essentie niet van hun plaats en hoewel een samenstellende plantensoort zich misschien wel uitzaait, zal de vegetatie als geheel dat nooit doen buiten het beschermde gebied gezien de gebondenheid aan specifieke milieu-omstandigheden als bodem en water. Voor diersoorten geldt dat een aantal wel in staat is om buiten het natuurgebied te overleven of zelfs extra gebieden nodig heeft. Daarnaast kunnen dieren natuurlijk in het beschermde gebied verstoord worden.

Trekvogels als kleine mantelmeeuw, tapuit, scholekster, wulp, kolgans, grauwe gans en smient kunnen onregelmatig tot incidenteel in grasland of net ingezaaid of ingeplant dan wel geoogst akkerland worden aangetroffen om te foerageren, bijvoorbeeld op bodeminsecten of gewasresten. Lepelaar, aalscholver, bergeend en slobbeend kunnen van poldersloten en andere watergangen gebruik maken als foerageergebied. Van de overige vogelsoorten mag worden verondersteld dat ze vrijwel uitsluitend gebruik maken van de voor hun aangewezen beschermde gebieden zelf. Nauwe korfslak en gevlekte witsnuitlibel kunnen zich uitsluiten binnen het Noord-Hollands Duinreservaat handhaven. De libel moet zich er zelf nog met een populatie gaan vestigen.

Gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur

Het gemeentelijk grondgebied kent maar twee kleine natuurgebieden die tot de Ecologische Hoofdstructuur worden gerekend. Die liggen bovendien langs de gemeentegrens. Een aantal gebieden grenst aan de gemeente Harenkarspel. Daarnaast is één ecologische verbindingszone, wel met deels twee takken, op het gemeentelijk grondgebied voorzien (zie figuur 6). Overigens zijn ook alle Natura 2000-gebieden onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en liggen daaromheen een aantal gebieden die als overloop daarvan kunnen worden aangemerkt. In detail gaat het in de gemeente Harenkarspel om de volgende gebieden en natuurwaarden.

Figuur 6. Ligging van de Ecologische Hoofdstructuur
(bron: gis.noord-holland/dataportaal/zoekresultaten&natuurbeheerplan)

Wielen-Westfrieze Zeedijk

Dit terrein ligt rond het Modderwiel ten zuidwesten van Sint Maarten tegen de Westfrieze Zeedijk aan en is 10 ha. groot. Het is een restant van een oude dijkdoorbraak en bestaat uit open water met rietzoom en omringende graslanden. Het gebied is botanisch waardevol (zie ook soortbescherming, hogere planten). Het gebied is in bezit en beheer bij Staatsbosbeheer. Ook de helft van het wiel bij de Selschardijk, het Burgerwiel en het Dijkstalwiel langs de Westfrieze Zeedijk zijn aangewezen als EHS.

Boomerwaal e.o.

Van de EHS ligt het natuurgebied Boomerwaal voor een klein deel (12 ha.) binnen en in de zuidoosthoek van het plangebied. De rest van het natuurgebied is daaraan grenzend. Het gebied is vooral van landschappelijke betekenis. Door het extensieve botanische beheer zijn hoge natuurwaarden ontstaan. De graslanden worden afgewisseld met water en riet en heeft een bijzondere plantengroei. In de rietlanden komen zowel planten van zoute als van zoete omstandigheden voor. Het beheer is gericht op handhaving en ontwikkeling van botanische waarden. Door de aanwezigheid van veel overjarig riet en ruigten en door de geïsoleerde ligging is het Boomerwaalgebied optimaal geschikt als biotoop voor de otter. Het is verder vooral van belang voor moerasvogels.

Het Waartje

Bij Oudkarspel liggen oeverlanden van Het Waartje, waarvan één in de gemeente Harenkarspel. Ook dit gebied is aangewezen als EHS. Via een ecologische verbindingszone zijn deze gebieden verbonden met de Boomerwaal. Voor Harenkarspel staan in het Raamplan twee potentieel kansrijke projecten met het oog op waterberging. Hierbij is een zoekgebied opgenomen in het noorden nabij het Kanaal Alkmaar-Kolhorn in aansluiting op Het Waartje als onderdeel van de EHS.

Ecologische verbindingszone (EVZ)

Binnen het plangebied ligt een ecologische verbindingszone: Boomerwaal-Oudkarspel-Dirkshorn-Schagen (Omval-Kolhorn). Aan de zuidoostzijde grenst deze aan het plangebied; overig deel loopt van zuid-noord door het plangebied. Deze verbinding valt onder het type moerasverbinding met kleine en grote moerasjes, al dan niet met een grasstrook. De kern van de verbinding kan worden gevormd door een stelsel van natuurlijke oevers met een kruidenrijke moerasvegetatie van 10-20 meter breed. Bij de inrichting wordt gedacht aan brede plasdraszones. Gidssoorten hiervan zijn hooibeestje, meervleermuis, noordse woelmuis, (otter), rugstreeppad en waterspitsmuis.

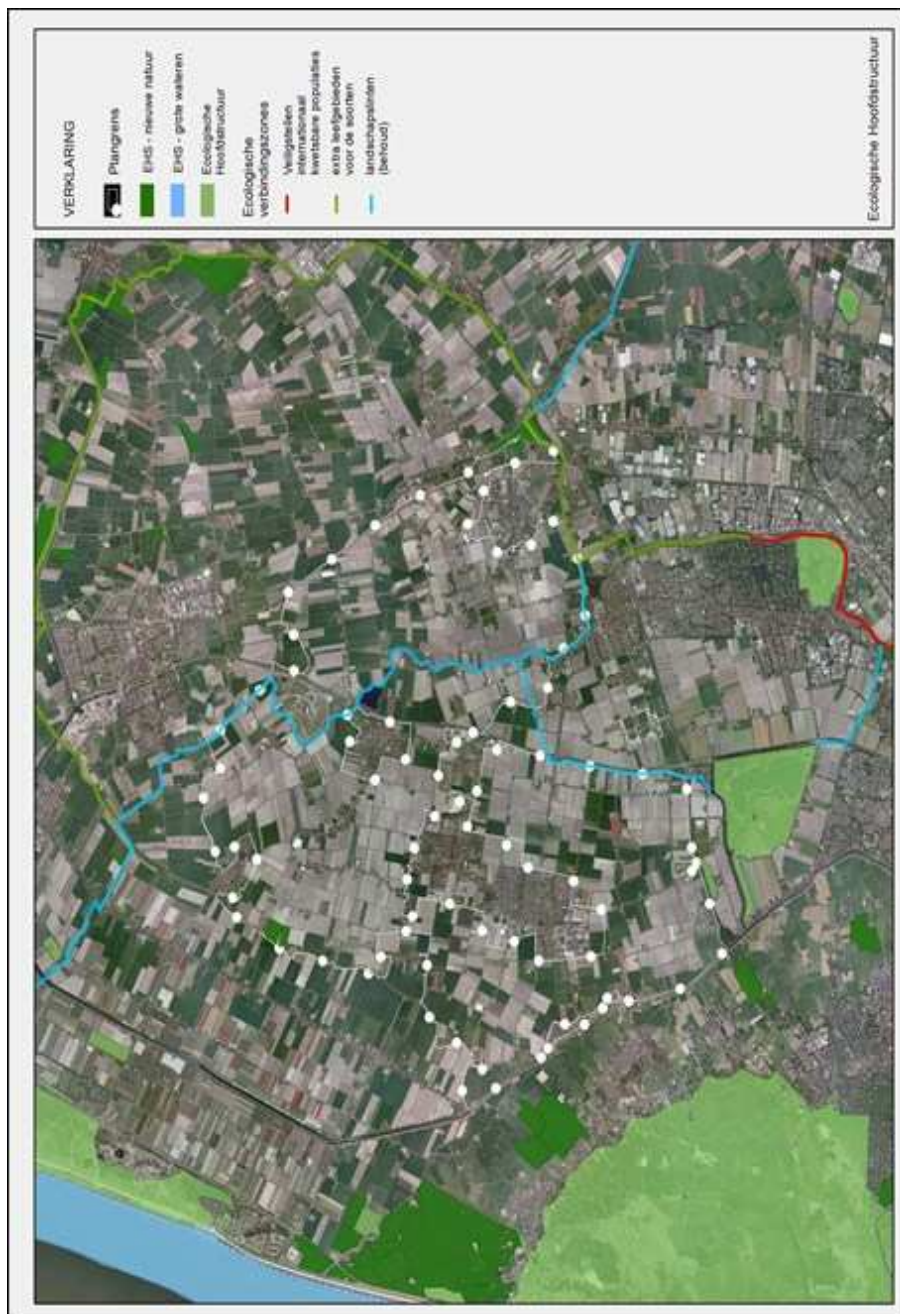
EHS grenzend aan of in directe omgeving van Harenkarspel

In de zuidwesthoek grenst het plangebied aan de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS): de Grootdammerpolder, Aagtdorperpolder, het Noorder en Zuider Kleimeer en het recreatiegebied Geestmerambacht (Zomerdel). Het Kleimeer is een open polder met gras- en rietlanden en staat bekend om het grote aantal weidevogels dat hier broedt en lepelaars die hier foerageren. Ook de poldergebieden zijn waardevol voor weidevogels. Om de naamsverwarring groot te houden wordt de naastgelegen waterplas van het recreatiegebied Geestmerambacht behalve Zomerdel ook wel aangeduid als Kleimeer.

Weidevogelleefgebieden

Een groot aaneengesloten weidevogelleefgebied ligt net buiten de westgrens van het plangebied, langs de Westfriese Zeedijk. Daarvan ligt een klein deel net in de gemeente Harenkarspel ter hoogte van de burchtlocatie. Daarnaast

liggen dergelijke gebieden in het plangebied ten oosten van Dirkshorn, aan weerszijden van de Middenweg. Het gaat hierbij om gebieden die waardevol zijn voor weidevogels en voor een klein deel een botanische waarden (kunnen) hebben bij aangepast beheer. Het gebied is verder van belang voor pleisterende en foeragerend weidevogels. De natuurdoelen zijn hier weidevogels en perceelranden.

Figuur 7. Ligging van de Weidevogelleefgebieden (bron: gis.noord-holland.nl/dataportaal2/zoekresultaten&natuurbeheerplan)

Autonome ontwikkeling

Beschermde soorten

Voor zover de streng en gemiddeld beschermde soorten in de huidige situatie een bestaan of een levensfunctie hebben in het buitengebied van Harenkarspel zullen ze dit blijven doen. Een door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier nagestreefde ontwikkeling als het verbeteren van de waterkwaliteit kan en voorkomen van genoemde vissoorten en waterspitsmuis doen toenemen. Deze verwachting blijkt niet uit de beoordeling van de milieueffecten op het milieuonderdeel water zoals opgenomen in het “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel”. Hierin zijn de milieueffecten van het voornemen 1 en alternatief 1 op de grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit als nihil tot negatief beoordeeld.

Natura 2000-gebieden

De gebieden Abstkolk & de Putten, Zwanenwater & Pettemerduiden, Duinen Den Helder-Callantsoog en Noordhollands Duinreservaat zullen binnenkort definitief worden aangewezen als het PAS-beleid (Programmatische Aanpak Stikstof) klaar is en aannemelijk maakt dat de instandhoudingsdoelen haalbaar zijn. Voor alle zes gebieden worden dan beheerplannen opgesteld waarin voor de komende periode van zes jaar wordt aangegeven welke maatregelen en ingrepen worden getroffen om de doelen te realiseren. Daarmee zijn de beoogde soorten en vegetaties in de vorm van habitattypen veilig gesteld en zullen zo nodig kunnen toenemen of uitbreiden. De genoemde aanpak van ammoniak is mogelijk ook voor het buitengebied van Harenkarspel van belang, omdat er deelgebieden van de Natura 2000-gebieden zijn die een hogere stikstofbelasting hebben dan de kritische depositie toelaat. De bijdrage van Harenkarspel aan die depositie is echter zeer beperkt en het PAS-beleid toetst slechts aan de toestand van de gebieden op 7 december 2004.

Ecologische Hoofdstructuur

Beide kleine natuurgebieden uit de Ecologische Hoofdstructuur op het gemeentelijk grondgebied zijn en blijven planologisch veiliggesteld. Te voorzien ontwikkelingen in de omgeving vormen geen bedreiging.

De EVZ midden op het gemeentelijk grondgebied is nog niet over de volle lengte functioneel. In het bijzonder het noordelijke deel en de verbinding tussen beide zuidelijke takken zijn nog niet functioneel. De verbinding krijgt in het provinciaal beleid geen prioriteit, waardoor ook niet valt te voorzien dat dit zal verbeteren. Voor zover aanwezig zullen autonome ontwikkelingen het gebruik ervan niet beïnvloeden.

De waterkwaliteit wordt in de gemeente Harenkarspel nog sterk beïnvloed door overstorten van het gemengd rioolstelsel. Een oplossing die ook een ecologische versterking kan opleveren, zijn bijvoorbeeld helofytenfilters. Daarmee is in beginsel ook de vermestende werking van extra stikstofdepositie te bestrijden, maar de combinatie van matige waterkwaliteit met de exorbitante

hoeveelheid extra stikstof van voornemen 2 is daarmee niet onder controle te krijgen.

Weidevogelleefgebieden

Voor de weidevogelleefgebieden buiten het plangebied, langs de Westfriese zeedijk en ten oosten van Dirkshorn valt van de autonome ontwikkelingen geen negatieve gevolgen te voorzien.

3.2.2

Omschrijving van de milieueffecten

Voornemen 2

De achtergronddepositie stikstof ligt in 2011 in de hele gemeente tussen 1.000 en 1.500 mol N/ha.j, behalve in 17 verspreid liggende kilometerhokken waar een depositie tussen 1.530 en 2.060 mol N/ha.j terecht komt. In 2010 ging het nog maar om 5 kilometerhokken met een overschrijding. In het planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel is 2010 als basisjaar gebruikt omdat dit ten tijde van het opstellen het meest recente beschikbare jaar was. Hierdoor zijn de mogelijke effecten van stikstof in de autonome ontwikkeling en daarmee het cumulatieve effect van voornemen 1 wat onderschat.

Door de toename van het aantal stuks rundvee in voornemen 2 wordt de depositie nog eens 200 tot meer dan 500 mol N/ha.j. hoger. Daarbij valt de autonome ontwikkeling van 8 tot op een enkele plek maximaal 100 mol N/ha.j. vrijwel in het niet. Het gaat om een toename van 50 tot 33% met gevolgen voor de vermeting en de verzuring van vegetaties en het oppervlaktewater. Dat beïnvloed bijvoorbeeld de planten- en insectensoorten en die zullen kunnen voorkomen en de gezondheid van vissen en amfibieën of de voorplanting van vogels.

Beschermde soorten

De gemiddeld beschermde soorten hogere planten: rietorchis, brede orchis, daslook, tongvaren, steenanjer en wilde kievitsbloem zullen evenals de soorten van de Rode lijst: kamgras en veldgierst verdwijnen uit het plangebied. Alleen de licht beschermde soorten vogelmelk en zwanenbloem zouden zich wellicht kunnen handhaven.

Van de acht soorten vleermuizen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis, laatvlieger, meervleermuis en tweekleurige vleermuis zullen met name de van waterinsecten afhankelijke meervleermuis en watervleermuis in de knel komen, omdat verzuring en eutrofiering het ecosysteem in het water verstoort. De toename van het aandeel grasland zou rosse vleermuis, tweekleurige vleermuis en laatvlieger ten goede kunnen komen via een extra aanbod van langpootmuggen (emelten) en mei- en junikevers (engerlingen) in de ge-eutrofiëerde grasmatten. Anderzijds zou de verzuring op een aantal plaatsen ook kunnen leiden tot een lager aanbod van insecten.

Strikt beschermde soorten als otter en waterspitsmuis zijn ook sterk afhankelijk van een goede waterkwaliteit met het daarbij horende prooi-aanbod en hebben bij een toename van de stikstofdepositie en de daarmee gepaard gaande eutrofiering en verzuring niets meer te zoeken in het plangebied. Toevallige zwervers van de strikt beschermde boommarter en de gemiddeld beschermde eekhoorn zullen niet wezenlijk worden beïnvloed door de veel hogere depositie.

Bij alle vogelsoorten en in het bijzonder de insecteneters kan verzuring leiden tot een andere kalkhuishouding en daarmee tot dunnere eierschalen en een lager broedsucces. Dit betreft in elk geval de weidevogelsoorten Kievit, schol-ekster, grutto en tureluur. Grutto kan in theorie echter ook juist profiteren van een extra aanbod van ruwe stalmest, maar het is de vraag of 150 nieuwe model-(rund)veehouderijbedrijven die voor hun productie afhankelijk zijn van grasland elders veel zullen bijdragen aan het plaatselijke aandeel grasland en een stalsysteem dat tot vaste mest leidt. Op zich biedt omzetting van het areaal akker- en tuinbouwgrond in grasland in potentie wel nieuwe mogelijkheden voor weidevogels. Lepelaar, aalscholver, bergeend en slobbeend zullen minder te zoeken hebben in de verder ge-eutrofiëerde en verzuurde poldersloten.

De streng beschermde rugstreeppad zal waarschijnlijk niet meer tot voortplanting kunnen komen wanneer er zand bloot komt te liggen waarin plassen blijven staan. Bij een hoge zuurgraad verschimmelen de eisenoren voordat ze uitkomen.

Zandhagedis kan als streng beschermde duinsoort niet overleven in een zuur milieu dat ontstaat door de extra depositie binnen het grondgebied van de gemeente. De gemiddeld beschermde kleine modderkruiper en zeker de streng beschermde bittervoorn, die afhankelijk is van eenden- en zwanenmossels zullen zeker verdwijnen uit de gemeente.

De analyse van de ecostructuur leidt tot de conclusies dat voornemen 2 (dat op grond van het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel als “worst case” situatie ook mogelijk is) grote milieueffecten heeft voor beschermde soorten.

Natura 2000-gebieden

Storingsfactoren

In elk van de zes gebiedsbeschrijvingen zijn storingsfactoren (zie bijlage 4 van het “planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel”) genoemd waarvoor instandhoudingsdoelen (vooral vogels) en habitattypen gevoelig kunnen zijn. Omdat alle zes Natura 2000-gebieden op ten minste 1,5 tot 7,0 km van het bestemmingsplangebied liggen, kan van dit totale overzicht op voorhand worden vastgesteld dat de verstorende aspecten:

1. oppervlakteverlies;
2. versnippering;
10. verandering stroomsnelheid;

11. verandering overstromingsfrequentie;
15. verstoring door trilling;
16. optische verstoring;
17. verstoring door mechanische effecten;
19. bewuste verandering dan soortensamenstelling;

niet kunnen worden veroorzaakt door een op grond van het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel toegestane gebruik. Deze storingsfactoren kunnen alleen plaatsvinden als er ontwikkelingen binnen het beschermde gebied plaatsvinden.

Effecten ten gevolge van verspreiding van stoffen

De aspecten:

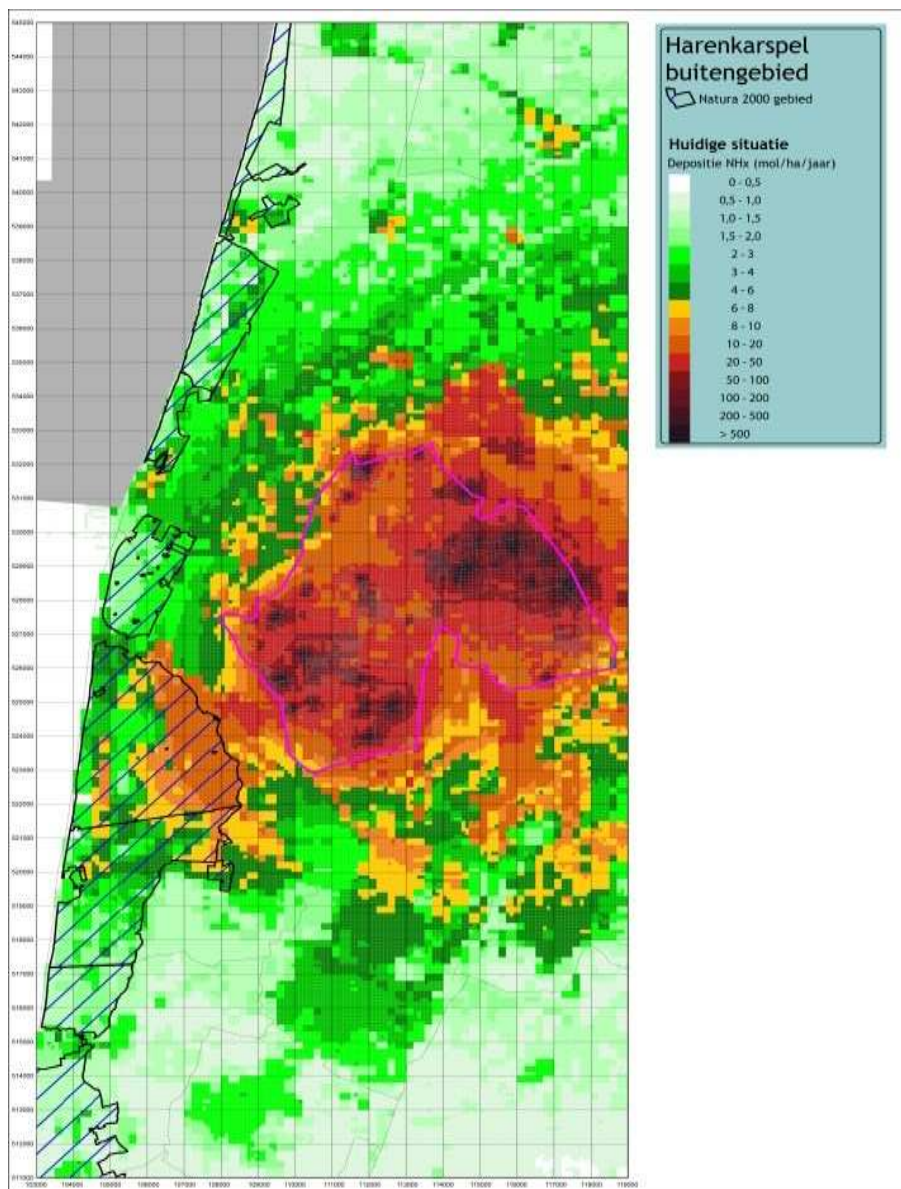
3. verzuring;
4. vermesting;
7. verontreiniging;

kunnen op grote afstand worden veroorzaakt wanneer er bedrijfsprocessen in het plangebied worden toegelaten die een vorm van luchtvervuiling veroorzaken met een concentratie die over de afstand tussen het bestemmingsplangebied en de Natura 2000-gebieden nog tot significante effecten leidt. Hierbij valt op te merken dat de (landgebonden) habitattypen van de Noordzeekustzone niet in de Kop van Noord-Holland liggen. Die kunnen daarom redelijkerwijs niet getroffen worden door de besproken bedreigingen.

Tabel 7. Kritische depositiewaarden voor habitattypen in mol N/ha.j. bij telkens drie instandhoudingsdoelen, in elk van de vier Natura 2000-gebieden (rond de achtergronddepositie)

nr.	habitattype	afstand tot bestem- mings- plangebied (km)	kritische depositie- waarde (mol N.ha.j.)
	Noordhollands Duinreservaat	2,3	
H2130	grijze duinen, kalkarm		940
H2190	vochtige duinvalleien, open water		1.000
H7210	galigaanmoerassen		1.100
	Schoorlse Duinen	1,5	
H2130	grijze duinen, kalkarm		940
H2190	vochtige duinvalleien, open water		1.000
H2140	ontkalkte duinen met kraaihei, droog		1.100
H2150	ontkalkte duinen met struikhei		1.100
	Duinen Den Helder-Callantsoog	7,0	
H2130	grijze duinen, heischraal		770
H2190	vochtige duinvalleien, open water		1.000
H2140	ontkalkte duinen met kraaihei, droog		1.100
H6410	blauwgrasland		1.100
	Zwanenwater & Pettemerduinen	3,9	
H2130	grijze duinen, heischraal		770
H6230	heischrale graslanden		830
H2190	vochtige duinvalleien, open water		1.000

Alle habitattypen vormen een mozaïek in elk van de Natura 2000-gebieden. Daardoor is het niet mogelijk om een specifiekere afstand te bepalen dan die tussen de gemeentegrens als grens van het bestemmingsplangebied en de grens van het Natura 2000-gebied als geheel. Van de habitattypen met een kritische depositiewaarde van de Noordzeekustzone liggen zoals opgemerkt buiten bereik van elke verstoringsfactor van Harenkarspel. Het gebied Abtskolk & De Putten is niet aangewezen voor habitattypen. Op beide gebieden wordt daarom niet verder ingegaan voor de aspecten verzuring en vermesting.

Figuur 8. Ammoniakdepositie huidige situatie
(bron: OPS-Pro-4.3 en informatie van de gemeente)

In de kuststrook waar de Natura 2000-gebieden liggen, is die achtergronddepositie vrijwel overal minder dan 1.000 mol N/ha.j. met waarden van 400-500 mol N/ha.j. Uitzondering daarop is de oostkant van het gebied Schoorlse Duinen waar waarden van 1.020 tot 1.080 mol N/ha.j. worden gevonden.

Duinen Den Helder-Callantsoog

In het Natura 2000-gebied Duinen Den Helder-Callantsoog op 7,0 km en meer van de gemeente Harenkarspel is de bijdrage aan de depositie van stikstof van de autonome ontwikkeling in de gemeente niet meer dan 0 tot 1,5 mol N/ha.j. In voornemen 2 komt daar ten minste 10 en in het zuiden tot 100 mol N/ha.j. bij. De achtergronddepositie was daar in 2011 al tussen 953 en 1.070 mol N/ha.j. terwijl de kritische depositiewaarden van grijze duinen op

770 mol N/ha.j., van vochtige duinvalleien met open water 1.000 mol N/ha.j. en van droge ontkalkte duinen met kraaihei en blauwgrasland 1.100 mol N/ha.j. is. Die komen op grond van deze berekening dus allemaal in gevaar. Dat wordt aangemerkt als een significant negatief effect.

Zwanenwater & Pettemerduinen

Dichterbij de gemeente Harenkarspel, op tenminste 3,9 km afstand, ligt het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen. De achtergronddepositie was daar 756 tot 1.460 mol N/ha.j. en de bijdrage van de autonome ontwikkeling in Harenkarspel voegt daar 0,5 tot maximaal, op één klein plekje, 8 mol N/ha.j. aan toe. Dat al te veel voor heischrale grijze duinen met een kritische depositiewaarde van 770 mol N/ha.j., heischrale graslanden met een kritische depositiewaarde van 830 mol N/ha.j. en vochtige duinvalleien met open water met een kritische depositiewaarde van 1.000 mol N/ha.j. Het op grond van het ontwerp-bestemmingsplan mogelijk gemaakte voornemen 2 verhoogd de depositie met 8 tot 100 mol N/ha.j., waarmee alle genoemde habitattypen in gevaar komen. Lepelaar, roerdomp en slobend zijn gevoelig voor verzuring en zullen door de extra depositie via hun voedselkeuze sterk negatief worden beïnvloed.

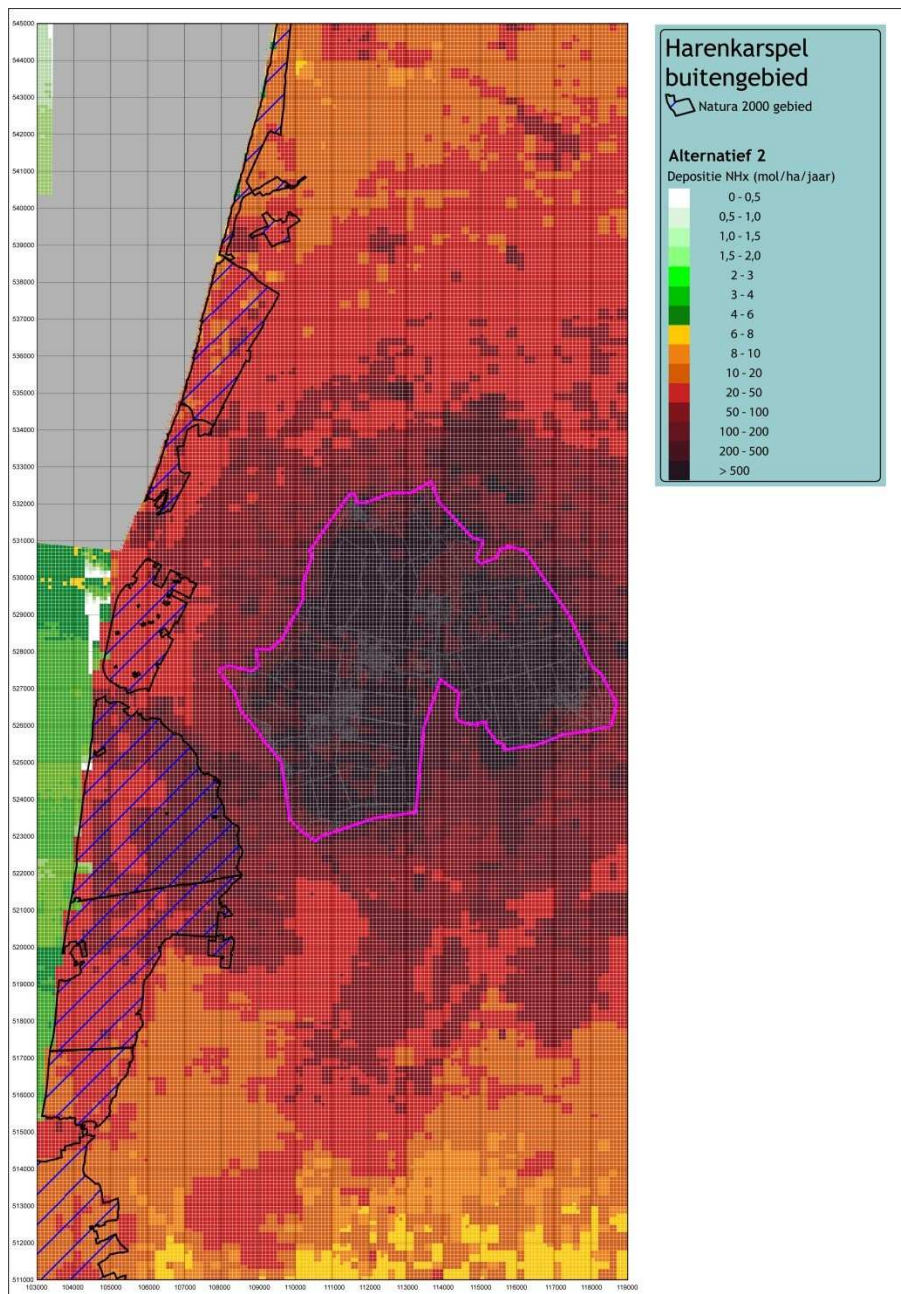
Schoorlse Duinen

Waar in de Schoorlse Duinen achtergronddepositiewaarden van 1.330 tot 2.190 mol N/ha.j. worden gevonden geven de habitatkaarten een afwisseling van kalkrijke en ontkalkte 'grijze duinen met een kritische depositiewaarde van 940 mol N/ha.j, vochtige duinvalleien, open water met een kritische depositiewaarde van 1.000 mol N/ha.j. en vastgelegde ontkalkte duinen al dan niet met kraaiheide een kritische depositiewaarde van 1.100 mol N/ha.j. Aangezien het in alle gebieden om een mozaïek van habitattypen gaat, mag de meest kritische depositiewaarde als maatgevend voor effecten worden beschouwd. De vigerende bijdrage van de uitstoot in Harenkarspel aan de achtergronddepositie in de Schoorlse Duinen ligt tussen 8 en 20 mol N/ha.j. en ligt daarmee dus al te hoog. In de autonome ontwikkeling schuift alleen de ondergrens op van 8 naar 10 mol N/ha.j., waarmee geen wezenlijke verandering, maar zeker geen verbetering is gemoeid. Indien alle agrarische bedrijven worden omgezet in model-veehouderijbedrijven (zoals op grond van het ontwerp-bestemmingsplan mogelijk is) ontstaat een extra depositie van 20 tot 500 mol N/ha.j.

Noordhollands Duinreservaat

Het Noordhollands Duinreservaat grenst aan de Schoorlse Duinen en ligt op tenminste 2,3 km van de gemeente Harenkarspel. Het gebied kent een achtergronddepositie tussen 1.110 tot 1.630 mol N/ha.j. en daaraan zal de autonome ontwikkeling in het plangebied 1 tot 10 mol N/ha.j. toevoegen. Voor de drie meest kwetsbare habitattypen kalkarme grijze duinen met een kritische depositiewaarde van 940 mol N/ha.j., vochtige duinvalleien met open water met een kritische depositiewaarde van 1.000 N/ha.j. en galigaanmoerassen met een kritische depositiewaarde van 1.100 mol N/ha.j. is dit al te hoog. De toe-

name door voornemen 2 zoals die op grond van het ontwerp-bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt voegt hier nog 8 tot 200 mol N/ha.j. aan toe. Gevlechte witsnuitlibel en nauwe korfslak zijn erg gevoelig en paapje gevoelig voor verzuring. De extra neerslag van stikstof zal voor de eerste twee soorten via de waterkwaliteit hun bestaan onmogelijk maken en voor paapje via het specifieke insectenaanbod.

Figuur 9. Ammoniakdepositie voornemen 2
(bron: OPS-Pro-4.3 en informatie van de gemeente)

Hydrologische beïnvloeding

De stromingsrichting van het water is logischerwijs vanuit de hoger gelegen duinen van de verschillende Natura 2000-gebieden naar de lager gelegen gebieden zoals de gemeente Bergen. Doorstroming naar de gemeente Harenkarspel is niet mogelijk omdat er geen directe verbindingen zijn. De Schoorlse Duinen worden voornamelijk door regenwater gevoed. In de Bergense Duinen vindt infiltratie van IJsselmeerwater plaats. Dit betekent dat de matige tot slechte waterkwaliteit in Harenkarspel de waterkwaliteit in de duinen niet kan beïnvloeden. Wanneer de waterkwaliteit verder verslechtert door stikstofdepositie is er via die weg geen invloed op de Natura 2000-gebieden. De afstand tot de Natura 2000-gebieden rechtvaardigt daarmee ook een agrarisch georiënteerd oppervlaktewaterpeilregime, want dit heeft evenmin invloed op de omstandigheden in de Natura 2000-gebieden.

Ecologische Hoofdstructuur

Het gemeentelijke grondgebied kent maar twee kleine natuurgebieden die tot de EHS worden gerekend. Daarbuiten horen alle Natura 2000-gebieden tot de EHS. Die worden niet opnieuw behandeld, maar korthedshalve wordt verwezen naar wat hiervoor hierover is geschreven.

Wielen-Westfrieze Zeedijk

Het terrein rond het Modderwiel, een oude dijkdoorbraak, bestaat uit open water met rietzoom en omringende graslanden. Het gebied is botanisch waardevol (zie ook soortbescherming, hogere planten). Dat geldt ook voor de helft van het wiel bij Selschardijk, het Burgerwiel en het Dijkstalwiel eveneens langs de Westfrieze Zeedijk die zijn aangewezen als EHS. Dus geldt ook hiervoor dat de gemiddeld beschermde soorten hogere planten en de soorten van de Rode lijst zullen verdwijnen uit het plangebied. Alleen de licht beschermde soorten vogelmelk en zwanenbloem zouden zich wellicht kunnen handhaven.

Boomerwaal e.o.

Van het natuurgebied Boomerwaal in de zuidoosthoek van het bestemmingsplangebied zijn de bijzondere plantengroei met zowel planten van zoute als van zoete omstandigheden als gevolg van het extensieve botanische beheer van belang. Deze waarden zullen door de exorbitante vermesting en verzuring in gevaar komen. Het overjarig riet en ruigten kunnen juist profiteren van de eutrofiering, maar de waterkwaliteit zal dermate worden aangetast dat het biotoop voor de otter en moerasvogels verdwijnt.

Het Waartje

Bij Oudkarspel liggen oeverlanden van Het Waartje, waarvan één in de gemeente Harenkarspel. Ook dit gebied is aangewezen als EHS. Via een ecologische verbindingszone zijn deze gebieden verbonden met de Boomerwaal. Het gaat daarbij waarschijnlijk onder meer om soorten als otter, waterspitsmuis, amfibieën en vissoorten. Deze waarden zullen door de zware vermesting en verzuring zich niet kunnen verspreiden langs deze route. Riet en ruigten kun-

nen juist profiteren van de eutrofiering, maar de waterkwaliteit zal dermate worden aangetast dat het biotoop voor de aangeduide soorten verdwijnt.

Ecologische Verbindingszone

De EVZ midden op het gemeentelijk grondgebied volgt grotendeels bestaande waterlopen. Tussen Dirskhorn en Schagen lijkt deze verbindingszone echter zeker nog niet erg functioneel te zijn, omdat er ondergeschikte watergangen worden gevolgd. Het gaat daarbij waarschijnlijk onder meer om soorten als amfibieën en vissen. Deze waarden zullen door de zware vermesting en verzuring zich niet kunnen verspreiden langs deze route omdat er geen geschikt leefgebied kan worden ontwikkeld of aanwezig blijft.

Conclusie EHS

Voor alle aspecten die samenhangen met de Ecologische Hoofdstructuur is het gevolg van voornemen 2 een aanmerkelijke verslechtering vanwege de effecten van vermesting en verzuring.

Weidevogelleefgebieden

Voor de weidevogelleefgebieden buiten het bestemmingsplangebied, langs de Westfriese Zeedijk en de kleine deelgebieden ten oosten van Dirskhorn vallen van het voornemen 2 verschillende gevolgen te voorzien. Bij alle vogelsoorten en in het bijzonder de insectenetters kan verzuring leiden tot een andere kalkhuishouding en daarmee tot dunnere eischalen en een lager broedsucces. Dit betreft in elk geval de weidevogelsoorten kievit, scholekster, grutto en tureluur. Grutto kan in theorie echter ook juist profiteren van een extra aanbod van ruwe stalmest, maar het is de vraag of ongeveer 150 model-veehouderijbedrijven die voor hun productie afhankelijk zijn van grasland elders, veel zullen bijdragen aan het plaatselijke aandeel grasland en een stalsysteem dat tot vaste mest leidt. Op zich biedt de omzetting van het areaal akker- en tuinbouwgrond in grasland in potentie wel nieuwe mogelijkheden voor weidevogels. Vanwege het enorm intensieve graslandgebruik die met voornemen 2 gepaard gaat met hoge veedichtheid en maximale mestgiften, zal het netto resultaat zeer negatief zijn.

3.2.3

Beoordeling van de milieueffecten

In tabel 8 is de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen 1, alternatief 1 en voornemen 2 voor wat betreft de natuur opgenomen.

Tabel 8. Beoordeling van de milieueffecten, natuur

	voornemen 1	alternatief 1	voornemen 2
- milieueffecten op, op grond van de Ffw beschermde soorten	0	0	--
- milieueffecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden	0	0	--
- milieueffecten op de EHS-gebieden en andere natuurgebieden	0	0	--
- milieueffecten op weidevogelleefgebieden	0	0	--
++ : milieueffecten zijn zeer positief			
+ : milieueffect zijn positief			
0 : milieueffecten zijn nihil			
- : milieueffecten zijn negatief			
-- : milieueffecten zijn zeer negatief			

Voornemen 2 heeft tot gevolg dat alle akkerbouw- en tuinbouwgrond wordt omgezet in gras- en maïsland. De toename van de oppervlakte gras is in beginsel een positief effect voor weidevogels. Maar door het grote aantal stuks melkrundvee is, bij weidegang van het vee, de druk van het vee op het grasland erg groot waardoor het positieve effect verloren gaat. Ook door het intensieve mechanisch maaien van het grasland gaat het positieve effect verloren. Er kan uiteindelijk ook sprake zijn van een negatief effect voor weidevogels. Of er sprake is van een positief of negatief effect hangt erg sterk samen met de uiteindelijke bedrijfsstructuur van de model-veehouderijbedrijven. Op dit moment is het niet mogelijk om over de bedrijfsstructuur van de bedrijven uitspraken te doen.

Behalve een mogelijk grote druk van het vee op het grasland is er vanwege het grote aantal stuks melkrundvee in de gemeente ook sprake van een sterke toename van de stikstofemissie en daarmee ook van de stikstofdepositie in en in de omgeving van het bestemmingsplangebied. Hierdoor kan er sprake zijn van een toename van ruigtekruiden en struweelopslag, maar er zijn geen bijzondere soorten waarvoor dit een positief effect is. Door de toename van de stikstofemissie en -depositie is er wel sprake van zeer negatieve effecten voor op grond van de Ffw beschermde soorten, de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, EHS-gebieden en andere natuurgebieden en weidevogelleefgebieden. Op basis hiervan zijn de milieueffecten van voornemen 2 op de natuur zijn dan ook als zeer negatief beoordeeld.

Dit betekent ook dat “significant negatieve effecten” van voornemen 2 niet kunnen worden uitgesloten en op grond van de Nbw een Passende Beoordeling nodig is. In juli 2012 is deze Passende Beoordeling door BügelHajema Adviseurs uitgevoerd. De beoordeling is in het rapport Passende Beoordeling Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel in relatie tot Natura 2000-gebieden met als kenmerk 113.00.01.24.09. Het rapport is als losse bijlage bij het plan-MER opgenomen.

Uit de Passende Beoordeling blijkt dat “significant negatieve effecten” van voornemen 2 mogelijk zijn. Langs de koppeling van artikel 3.16 van het Besluit ruimtelijke ordening aan de Passende Beoordeling op grond van de Nbw lijkt de

uitvoerbaarheid van het Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel, zonder aanvullende maatregelen, belemmerd te worden. De “significant negatieve effecten” worden verwacht vanwege de mogelijke toename van de stikstofdepositie (ammoniak) op de Natura 2000-gebieden. Maatregelen om “significant negatieve effecten” te voorkomen moeten dan ook bij voorkeur zijn gericht op het beperken van de stikstofdepositie (en -emissie).

3.2.4

Maatregelen

De ontwikkeling van bestaande agrarische bedrijven naar model-veehouderijbedrijven is op grond van het ontwerp-bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel mogelijk omdat:

- het wijzigen van het bestaande gebruik voor akker- en tuinbouw van een agrarisch bouwvlak en agrarische gronden naar veehouderij bij recht mogelijk is;
- het vergroten van het agrarisch bouwvlak van 1 tot 2 hectare door middel van een wijzigingsmogelijkheid mogelijk is.

Daarbij is door middel van een wijzigingsmogelijkheid ook het aanwijzen van nieuwe agrarische bouwvlakken van 1 hectare mogelijk.

De milieueffecten voor de natuur zijn vooral een gevolg van de toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Het direct voorkomen van de stikstofdepositie is niet mogelijk omdat de depositie, als totaal, op de Natura 2000-gebieden niet is te sturen. Daarbij liggen de Natura 2000-gebieden in de voorliggende situatie ook buiten het bestemmingsplangebied waardoor het opnemen van regels voor de Natura 2000-gebieden niet mogelijk is.

Dit betekent dat alleen het indirect voorkomen van de toename van de stikstofdepositie door het voorkomen van de stikstofemissie mogelijk is. Hiervoor zijn maatregelen nodig.

Een mogelijke maatregel is het aanpassen van de regels van het bestemmingsplan. Mogelijke aanpassingen aan de regels zijn:

- Het opnemen van zogenoemde “middelregels”: het stellen van voorwaarden aan de middelen die gebruikt moeten worden om de toename van de stikstofemissie te voorkomen. Voorbeelden van dergelijke regels zijn regels op grond waarvan het gebruiken van de best beschikbare technieken nodig is, bepaalde soorten (stal)gebouwen gebruikt moeten worden en dergelijke.
- Het opnemen van zogenoemde “doelregels”: het stellen van een doel dat behaald moet worden. Een voorbeeld van een dergelijke regel is een regel op grond waarvan de stikstofemissie niet mag toenemen.

De Nbw in overweging nemende lijkt het opnemen van doelenregels logisch. Uit de Nbw volgt namelijk een zogenoemde kritische depositiewaarde (aan stikstof) voor de verschillende soorten in de Natura 2000-gebieden. Het voorkomen van overschrijdingen van de kritische depositiewaarde is dan ook een

doel. Hierdoor sluit het opnemen van doelenregels in het bestemmingsplan ook het meest aan op het doel zoals dat uit de Nbw volgt. Door het ontwerp-bestemmingsplan op deze manier aan te passen kan een bestemmingsplan worden opgesteld dat uitvoerbaar is.

Wat betreft het effect van de omzetting van akkerbouw- en tuinbouwgrond in gras- en maïsland is al opgemerkt dat deze erg sterk samenhangt met de uiteindelijke bedrijfsstructuur van de model-veehouderijbedrijven. Hierover kunnen in een bestemmingsplan geen regels worden opgenomen wanneer niet duidelijk is dat dit ruimtelijk belangrijk is. Uit de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken blijkt niet duidelijk wat het effect van de omzetting zal zijn. Het is dan ook niet duidelijk of dit ruimtelijk ook belangrijk is.

Daarbij is het ook nog de vraag of regels over de bedrijfsstructuur van agrarische bedrijven in een bestemmingsplan opgenomen moeten worden. Een dergelijke keuze (over de bedrijfsstructuur) past in de eerste plaats in meer algemeen beleid. Hierbij is dan ook nog de vraag of dit algemeen beleid van de gemeente moet zijn of dat dit niet in de eerste plaats algemeen beleid van het rijk of de provincie moet zijn.

3.2.5

Leemten in de kennis

Vanwege de aard van een bestemmingsplan, op grond waarvan in het algemeen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt (of juist niet mogelijk worden gemaakt), is een beoordeling van de milieueffecten alleen op hoofdlijnen mogelijk. Dit in overweging nemende zijn er, met uitzondering van de effecten van de omzetting van akker- en tuinbouwgrond naar gras- en maïsland, voor het beoordelen van de milieueffecten op de natuur geen leemten in de kennis vastgesteld. Voor een beoordeling op hoofdlijnen is voldoende informatie beschikbaar.

Omdat de effecten van de omzetting van de agrarische gronden sterk samenhangen met de bedrijfsstructuur en hierover in het bestemmingsplan geen regels opgenomen kunnen worden, wordt het onvoldoende inzicht in deze effecten voor het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel niet als wezenlijke leemte in de kennis beoordeeld.

3.3

Landschap

Voornemen 1, alternatief 1 en voornemen 2 worden wat betreft het landschap op basis van de volgende kenmerken beoordeeld:

- *verandering van de landschapsstructuur;*
- *verandering van de kenmerkende verkavelingspatronen.*

3.3.1

Referentiesituatie

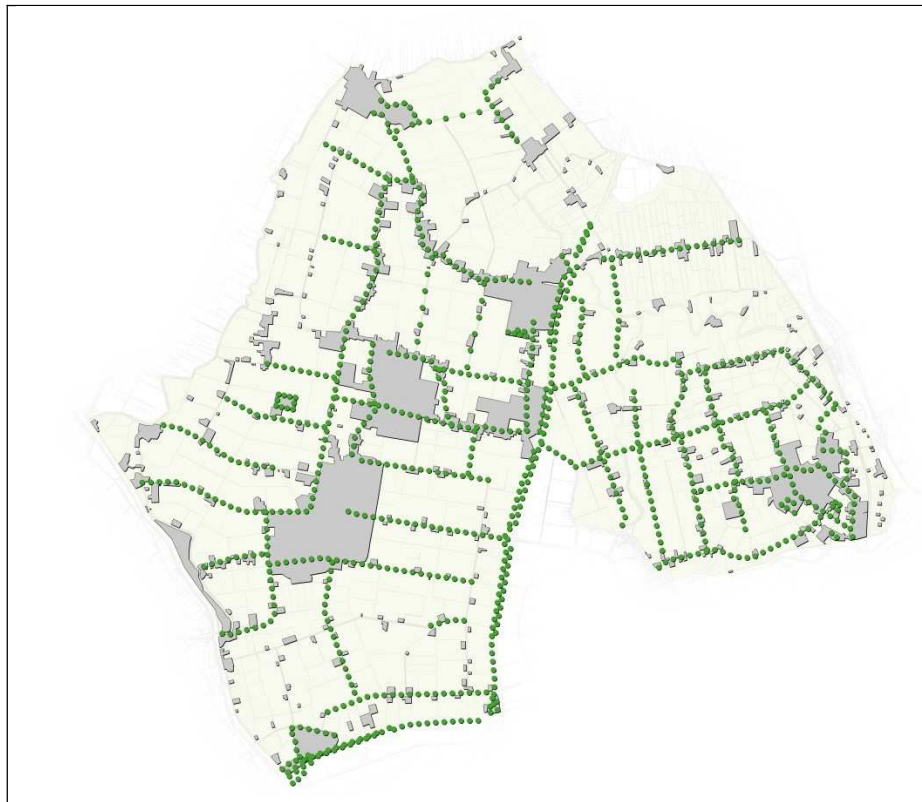
Bestaande situatie

Op grond van de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie van de provincie Noord-Holland worden in het bestemmingsplangebied twee landschapsoorten onderscheiden:

- *het Oude Zeekleilandschap;*
- *het Droogmakerijenlandschap.*

In het grootste deel van het bestemmingsplangebied wordt het landschappelijke beeld bepaald door het Oude Zeekleilandschap. Het Droogmakerijenlandschap bepaalt het beeld in de polders de Schagerwaard en de Woudmeer.

Het landschap in het bestemmingsplangebied kan worden omschreven als een voor het grootste deel agrarisch gebied met een zogenoemde “rationele verkaveling”. Door de ruilverkavelingen zijn de oude natuurlijke structuren en verkavelingspatronen sterk gewijzigd. Op veel plaatsen is in alle twee de landschapsoorten een structuur met een grotere schaal ontstaan. Hierdoor is in het plangebied een open landschap ontstaan met een duidelijk te herkennen verschil tussen rechter ruilverkavelingswegen (en oude polderweg) met een rechtlijnige (blok)verkaveling en meer slingerende oude (dorps)linten en wegen, kaden en watergangen. Hoe open het landschap is, de schaal van de omgeving en de doorzichten (onder andere de duiden) worden vooral bepaald door de wegen en beplanting langs de wegen die hier bij de ruilverkavelingen zijn aangelegd. In figuur 10 zijn deze onderdelen weergegeven. Daarbij zijn de (oude) linten, dorpen, recreatiegebieden en enkele bossen duidelijk grenzen in het landschap. Ook deze onderdelen zijn achtereenvolgens in figuur 10 en figuur 11 weergegeven.

Figuur 10. Het open landschap met wegen en beplanting als duidelijke grenzen in het landschap

Figuur 11. Het open landschap met de (oude) linten, dorpen, recreatiegebieden en bossen als duidelijke grenzen in het landschap

Oude Zeekleilandschap

In het pleistoceen bestonden grote delen van Noord-Holland uit wadvlakten, doorsneden door kreken. Vanaf 3000 tot 1000 jaar voor het begin van onze jaartelling heeft in het voormalige getijdengebied opslibbing van zand en klei uit de zee plaatsgevonden, vooral vanuit het voormalige Zeegat van Bergen.

In de nieuwe steentijd werd al op de opgeslibde oeverwallen gewoond. Door de lange perioden van opslibbing ligt het maaiveld in het Oude Zeekleiland-schap hoog in vergelijking met het kleigebied in de omgeving. De zandige geulafzettingen van de voormalige kreekbeddingen en kreekoeverwallen zijn nu als verhogingen in het landschap zichtbaar.

Op de kleibodem ontwikkelde zich, na de sluiting van het Zeegat van Bergen, een omvangrijk veenpakket. Door toedoen van ontginning en zee-inbraken verdween het veen in de loop van de middeleeuwen weer. Om het zeewater buiten te sluiten werd het gebied in de periode van 1000 tot 1200 jaar na het begin van onze jaartelling omdijkt. Om en nabij 1200 is de ringdijk gesloten. Nog altijd vormt de Westfriese Omringdijk de markante begrenzing van het oude zeekleigebied. Nadien is het veen, door klink, oxidatie en ontginning door de mens weer verdwenen waardoor het onderliggende landschap weer aan de oppervlakte kwam. De voormalige kreken laten zich nu herkennen als relatief hoog gelegen stroomruggen. De voormalige wadvlakten vormen nu de laag gelegen en overwegend open kommen. Met het inklinken, of zelfs verdwijnen, van het veen kwamen ook de oude huisterpen weer aan de oppervlakte. Doordat het gebied is ontgonnen als veengebied, kent het ook de ruimtelijke karakteristieken van een veengebied, met langgerekte lintdorpen, een regelmatige opstreckende verkaveling en veel sloten, vaarten en tochten om het water af te voeren/op te slaan. Met name voormalige kreeklopen, waren aantrekkelijke woonplaatsen in het gebied.

In het westelijke deel van het Oude Zeekleigebied heeft men, voordat men dijken ging aanleggen, een periode op terpen gewoond om de voeten droog te houden. Een aantal van die terpen zijn aan elkaar gegroeid tot "terpdorpen". Eenigenburg, Tuitjenhorn en Warmerhuizen zijn hier voorbeelden van. Van de ruilverkavelde gebieden heeft de Sloopwaardpolder (het gebied rond Waarland) de meest fijnmazige verkavelingsstructuur. Het patroon is minder rechthoekig en rechtlijnig doordat is aangesloten op oudere ontginningsassen en -wegen. Vooral bij de Ringsloop en de Waarlandsweg is dit goed zichtbaar. De verkaveling staat hierdoor incidenteel onder ene hoek met de weg. In het gebied komt relatief veel bebouwing in het landelijk gebied voor. De Ringpolder en de polder Valkkoog zijn de meest open gebied in het plangebied. De kleine dorpen vormen duidelijke herkenningpunten in het verder open landschap, waarbij met name de lintbebouwing van Stroet en in mindere mate 't Rijpje een duidelijk relatie met het landelijk gebied hebben. Buiten deze linten is het gebied grotendeels vrij van bebouwing en heeft er minder dan in andere delen van de gemeente inpassing van agrarische bedrijven plaatsgevonden. De Polder Geestmerambacht heeft het meest grootschalige karakter,

de wegen zijn recht en de verkaveling ken een rechthoekig patroon. In tegenstelling tot bijvoorbeeld polder Valkkoog komen in dit gebied meer (vrij in het landschap liggende) agrarische bedrijven voor.

De landschappelijke kernkwaliteiten van het Oude Zeekleilandschap zijn:

- *Openheid; landschap met een half open karakter.*
- *De weg of dijk is de ruimtelijke structuurdrager.*
- *Westfriese Omringdijk (provinciaal monument) als het geheel van het dijklichaam, de wielen, de buitendijkse landen, het oude tracé van de dijk en een brede open zone aan weerszijden van de dijk.*
- *Het groene beeld wordt bepaald door erfbeplanting en particuliere tuinen.*
- *Langgerekte lintdorpen.*
- *Doorzichten vanuit het dorp naar het omliggende landschap door hoogteverschillen.*

Droogmakerijenlandschap

Een van de herinneringen aan de gouden eeuw bewaart Noord-Holland in de grote inpolderingen van de binnenmeren. Een onderneming waarvoor voornamelijk de stad Amsterdam het handelskapitaal beschikbaar stelde. De Beemster (1612) is van de oude meren het eerst drooggelegd. Dit landaanwinningproces, dat begon met de inpoldering van de Zijpe in 1599, werd pas voltooid met de inpoldering van het IJ in 1877. Droogmakerijen worden gevormd door een drooggelegd binnenwater/meer, omsloten door een ringvaart en een ringdijk. Deze gebieden zijn als één geheel drooggemaakt en ingericht, vaak grootschalig, geometrisch en open. Ze worden gekenmerkt door hun diepe ligging ten opzichte van het aanliggend veenpolderlandschap/bovenland. Enig reliëf wordt soms gevormd door de mee-ingepolderde stukken veenland. De verschillende droogmakerijen hebben alle hun eigen kenmerkende interne structuur. De droogmakerijen vormen door de mens gemaakte, rationeel ingerichte landschappen, vaak met een hoge cultuurhistorische waarde. De geometrische verkavelings- en ontsluitingsstructuur en het functionele watersysteem zijn nog altijd bepalend voor het grondgebruik en de ruimtelijke ontwikkeling. De ringdijken en ringvaarten laten de oorspronkelijke natuurlijke meervorm zien en geven een fraai contrast met de geometrische indeling. In polder de Schagerwaard komt relatief kleinschalige en oorspronkelijke verkaveling voor. Hier is nog duidelijk een noord-zuid gerichte opstreckende verkaveling zichtbaar. De bebouwing is gebouwd aan en georiënteerd op de Middenweg. Met uitzondering van de Middenweg en een klein aantal woningen aan de Ringsloot komt in deze polder geen bebouwing voor.

De landschappelijke kernkwaliteiten van het Droogmakerijenlandschap zijn:

- *Het samenhangende geometrische poldersysteem van ringdijken, ringvaarten en waterlopen. De verschillende droogmakerijen hebben elk hun eigen kenmerken. De basisontginningseenheid wordt gevormd door een rechthoekige kavel met een vaste lengte- en breedtemaat, het zo-*

genaamde polderblok. Het geheel van polderblokken rond de centrale ontginningsassen wordt poldervak genoemd. Langs de grillige randen van de droogmakerijen wordt afgeweken van de regelmatige basisverkaveling en komen andere kavelvormen voor: polderzoom.

- Aangelegd watersysteem met hoofdtochten en hoofdgemaal.
- De poldermolens met hun biotopen die deel van dit poldersysteem uitmaken.
- Open en vlak landschap, grasland en water.
- Mate van openheid: landschap met een open karakter en specifieke ruimtevormen.
- Weg- en vaartdorpen geometrisch en planmatig van opzet.
- Iedere polder heeft eigen kenmerkende opbouw en structuur.

Figuur 12. Structuurlijnen in het landschap

Dijken, kaden, wegen en water

De gemeente Harenkarspel kent een aantal waardevolle structuurlijnen en elementen in het landelijk gebied. In figuur 12 zijn deze onderdelen weergegeven. Duidelijk en zeer prominent aanwezig is de Westfriese Omringdijk (met bijbehorende wielen en graslanden) en daarop aansluitend de Valkkogerdijk. Ook de Ringsloot met de kaden is een herkenbaar en waardevol element in het landschap. Daarnaast zijn in het gebied de oude dijken met bebouwing aan weerszijden, zoals de Selschardijk, de Rijperweg, de Oudewal, markante structuurlijnen. De water- en wegenstructuur kent een tweedeling in een historische water- en wegenstructuur en een water- en wegenstructuur die ontstaan is als gevolg van grootschalige ruilverkavelingen. Het verloop van de

oudere wegen en waterlopen is overwegend grillig en kronkelig; ze volgen oude waterlopen of dijken. In de Slootwaardpolder (gebied rond Waarland) en polder de Woudmeer is (gedeeltelijk) sprake van een oorspronkelijke rechtlijnige water- en wegenstructuur. Het grootste deel van de water- en wegenstructuur is echter ontstaan als gevolg van grootschalige ruilverkavelingen en kent daarom een meer rechthoekige opzet en een meer grootschalige structuur. In de waterstructuur is het schaalverschil in de verkaveling waar te nemen. De Schagerwaard heeft duidelijk nog een oorspronkelijke kleinschalige, opstreekende structuur in de waterlopen, terwijl de Ringpolder en de geestmerambachtpolder een grootschalige structuur kennen en de waterstructuur grofmazig en rechthoekig is. De Slootwaardpolder, de Grebepolder en de Diepsmeerpolder zitten er in schaal een beetje tussen in. Opvallende elementen in de waterstructuur zijn het meer bij Dirkshorn, het Heemtmeer en de wielen.

Autonome ontwikkeling

Het beleid en de wet- en regelgeving is er op gericht de kwaliteiten van het landschap te behouden en te versterken. Op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie zijn stedelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied in beginsel niet mogelijk. Daarbij moet, wanneer er wel stedelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied plaatsvinden, sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing. Hiervoor moet de zogenoemde ruimtelijke kwaliteitseis op basis van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie worden uitgewerkt. Hierbij moeten ook de landschappelijke kwaliteiten worden overwogen. Op basis hiervan worden wijzigingen in het landschap niet op grote schaal verwacht.

3.3.2

Omschrijving van de milieueffecten

De ontwikkelingen in voornemen 1 en alternatief 1 in overweging nemende is in het planMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel bij de omschrijving van de milieueffecten van voornemen 1 en alternatief 1 een onderscheid in landschapsoorten niet nodig geacht. Voor voornemen 2 wordt, vooral vanwege de mogelijke “verandering van de kenmerkende verkavelingspatronen”, dit onderscheid wel nodig geacht.

Door het vergroten van de agrarische bouwvlakken en het vergroten van de bestaande of de bouw van nieuwe agrarische gebouwen binnen het bouwvlak en de aanleg van de landschappelijke inpassing zal het agrarisch bedrijf als een sterke verdichting in een verder open landschap zijn waar te nemen. Vanwege de kenmerken van de twee landschapsoorten zoals het (half)open landschap, de schaal van de verkavelingspatronen en de andere structuren kan door deze verdichtingen het beeld van het landschap veranderen.

Voornemen 2

Oude Zeekleilandschap

De agrarische bedrijven in dit landschap zijn verspreid, in de (oude) linten gevestigd. Zoals uit figuur 11 blijkt, liggen ook de (oude) linten verspreid in dit landschap. Dit betekent dat er door de ontwikkeling van de agrarische bedrijven verspreid in het landschap sprake kan zijn van verdichtingen (in de (oude) linten). Hoewel de agrarische bedrijven verspreid over het landschap zijn gevestigd zal door de grote schaal van de agrarische bedrijfsgebouwen en de landschappelijke inpassing van het agrarisch bedrijf het open beeld van het landschap afnemen: het (half)open landschap wordt sterk verdicht. Juist door de verspreiding van de agrarische bedrijven kunnen zichtlijnen over het landschap bij het vergroten van de agrarische bouwvlakken verdwijnen. Omdat de agrarische bedrijven in de (oude) linten zijn gevestigd blijft het zicht uit de linten op het verder open landschap behouden.

Door de ruilverkavelingen die in het Oude Zeekleilandschap zijn uitgevoerd is de schaal van de verkavelingsstructuur in dit landschap groot. Grote agrarische bouwvlakken passen in beginsel binnen deze verkavelingsstructuur.

Droogmakerijenlandschap

De structuur van het landschap in de droogmakerijen bestaat vooral uit één (ontginnings)lint in een verder open landschap. De percelen langs dit lint zijn al sterk verdicht (op de percelen is meer groen aanwezig dan op de percelen langs de linten in het Oude Zeekleilandschap). Door een verdere verdichting van het lint wordt het zicht uit lint op het open landschap beperkt. Het open beeld van het verdere landschap wordt niet of nauwelijks beperkt omdat de agrarische bouwpercelen langs het lint liggen. Hierdoor is er sprake van een bundeling van de verdichtingen langs het lint.

De schaal van de verkavelingsstructuur in het Droogmakerijenlandschap is (in vergelijking met de structuur in het Oude Zeekleilandschap) klein, vooral in De Schagerwaard. Een agrarisch bouwvlak van 2 hectare past in beginsel minder goed binnen deze structuur. In de linten van De Schagerwaard en De Woudmeer (polder) zijn in verhouding tot de kleine schaal van de structuur veel agrarisch bedrijven gevestigd. Door het vergroten van de agrarische bouwvlakken bij deze bedrijven kan de verkavelingsstructuur in deze polders sterk veranderen.

3.3.3

Beoordeling van de milieueffecten

In tabel 9 is de beoordeling van de milieueffecten van voornemen 1, alternatief 1 en voornemen 2 voor wat betreft het landschap opgenomen.

Tabel 9. Beoordeling van de milieueffecten, landschap

	voornemen 1	alternatief 1	voornemen 2
- verandering van de landschapsstructuur	0	0	--
- verandering van de kenmerkende verkavelingspatronen	-/0	0	--
++ : milieueffecten zijn zeer positief			
+ : milieueffect zijn positief			
0 : milieueffecten zijn nihil			
- : milieueffecten zijn negatief			
-- : milieueffecten zijn zeer negatief			

Door de uitbreiding van alle agrarische bedrijven, zoals dat in voornemen 2 is voorzien, zal het beeld van het landschap veranderen. Vooral in het Oude Zeekleilandschap zal het open beeld van het landschap afnemen. De milieueffecten van voornemen 2 op de landschapsstructuur zijn dan ook als zeer negatief beoordeeld.

De schaal van de vergrote bouwvlakken past niet bij de schaal van de verkaveling in het Droogmakerijenlandschap. Vooral in dit landschap zijn dan ook veranderingen van het kenmerkende verkavelingspatroon mogelijk. Dit in overweging nemende zijn de milieueffecten van voornemen 2 op de kenmerkende verkavelingspatronen ook als zeer negatief beoordeeld.

3.3.4

Maatregelen

De milieueffecten van het vergroten van de agrarische bouwvlakken kunnen worden beperkt door in de regels over de landschappelijke inpassing, zoals die in aansluiting op de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie, in het Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel zijn opgenomen behalve de landschappelijk inpassing van de afzonderlijke agrarische bedrijven ook de inpassing van het bedrijf als onderdeel van het volledige landschap als overweging op te nemen. Hierbij is vooral het waarborgen van het open beeld van het landschap belangrijk. Als voorbeeld: het waarborgen van het open beeld is mogelijk door de diepte van de agrarische bouwvlakken te beperken. Hierdoor blijven de agrarische bouwvlakken meer onderdeel van het lint.

Ook is het mogelijk om in het bestemmingsplan het Oude Zeekleilandschap en het Droogmakerijenlandschap te onderscheiden. Op basis van dit onderscheid is het dan mogelijk om voor deze twee landschappen verschillende regels op te nemen over vooral de schaal van de veranderingen van de verkavelingspatronen. Een voorbeeld van een regel is het beperken van de diepte van de agrarische bouwvlakken. Hierdoor kan de uitbreiding van het agrarisch bouwvlak buiten het lint, in het open landschap, worden beperkt.

3.3.5

Leemten in de kennis

Vanwege de aard van een bestemmingsplan, op grond waarvan in het algemeen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt (of juist niet mogelijk

worden gemaakt), is een beoordeling van de milieueffecten alleen op hoofdlijnen mogelijk. Dit in overweging nemende zijn er voor het beoordelen van de milieueffecten op het landschap geen leemten in de kennis vastgesteld. Voor een beoordeling op hoofdlijnen is voldoende informatie beschikbaar.

3.4

Verkeer

Informatie op basis van (ken)getallen is op de schaal van het bestemmingsplan niet te gebruiken. Op deze schaal is niet te bepalen hoe de mogelijke toename van het verkeer zich verdeelt over de wegen in de gemeente Harenkarspel.

Voornemen 1, alternatief 1 en voornemen 2 worden wat betreft het verkeer op basis van de volgende kenmerken beoordeeld:

- verandering van de verkeersintensiteiten;
- verandering in de verkeersveiligheid.

3.4.1

Referentiesituatie

Bestaande situatie

Het bestemmingsplangebied wordt voor motorvoertuigen door middel van de stroom- en gebiedsontsluitingsweg N245 ontsloten. *Op deze weg is, op de verschillende delen, een snelheid van achtereenvolgens ten hoogste 100 en 80 kilometer per uur toegestaan. Daarbij wordt het gebied ook ontsloten door verschillende erftoegangswegen. Op een groot deel van deze wegen is de ten hoogste toegestane snelheid 60 kilometer per uur. Bij een groot deel van deze erftoegangswegen liggen vrijliggende fietspaden (wanneer de ten hoogste toegestane snelheid 80 kilometer per uur is) of zogenoemde fietssuggestiestroken bij een ten hoogste toegestane snelheid van 60 kilometer per uur).*

3.4.2

Omschrijving van de milieueffecten

Door de ontwikkeling van de agrarische bedrijven naar model-veehouderijbedrijven is een toename van de verkeersintensiteiten van vooral zware (landbouw)motorvoertuigen waarschijnlijk. Uit de uitgave Bedrijven en Milieuzonering, versie 2009, van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten blijkt dat een rundveehouderijbedrijf een 'potentieel geringe verkeersaantrekkende werking van goederenvervoer' heeft. Dit in overweging nemende zal de toename van de verkeersintensiteiten vanwege de ontwikkeling van de agrarische bedrijven naar model-veehouderijbedrijven beperkt zijn.

Door de toename van de verkeersintensiteiten van vooral zware (landbouw)motorvoertuigen kan er op vooral wegen waar geen sprake is van ge-

scheiden wegdelen voor motorvoertuigen en ander verkeer een afname van de verkeersveiligheid zijn.

3.4.3

Beoordeling van de milieueffecten

In tabel 10 is de beoordeling van de milieueffecten van voornemen 1, alternatief 1 en voornemen 2 voor wat betreft het verkeer opgenomen.

Tabel 10. Beoordeling van de milieueffecten, verkeer

	voornemen 1	alternatief 1	voornemen 2
- <i>verandering van verkeersintensiteiten</i>	0	0	0
- <i>verandering in de verkeersveiligheid</i>	0	0	0
++ : milieueffecten zijn zeer positief			
+ : milieueffect zijn positief			
0 : milieueffecten zijn nihil			
- : milieueffecten zijn negatief			
-- : milieueffecten zijn zeer negatief			

De verspreiding van de agrarische bedrijven in het bestemmingsplangebied in overweging nemende mag verwacht worden dat de toename van het aantal motorvoertuigen ook verspreid over het bestemmingsplangebied zal plaatsvinden. Daarbij is de toename vanwege de ontwikkeling van de agrarische bedrijven tot model-veehouderijbedrijven beperkt. Dit in overweging nemende zijn de milieueffecten van voornemen 2 op de verandering van de verkeersintensiteiten als nihil beoordeeld.

Nu bepaald is dat de toename van de verkeersintensiteiten op de verschillende wegen (door ook de spreiding van het verkeer) beperkt is, wordt een onaanvaardbare afname van de verkeersveiligheid in het algemeen niet verwacht. Hierbij is ook in overweging genomen dat de verkeersveiligheid niet alleen samenhangt met de verkeersintensiteiten maar onder andere ook met de inrichting van de wegen. De milieueffecten van voornemen 2 op de verandering in de verkeersveiligheid zijn dan ook als nihil beoordeeld.

3.4.4

Maatregelen

Bij de milieueffecten moet worden opgemerkt dat een groot deel van de toename van de verkeersintensiteiten een toename van zwaar (landbouw)verkeer is. Plaatselijk, vooral op wegen waar geen sprake is van gescheiden wegdelen voor motorvoertuigen en ander verkeer, kan er sprake zijn van een onaanvaardbare afname van de verkeersveiligheid. *Of hierbij maatregelen nodig zijn moet per situatie worden bepaald.* Op basis van de beoordeling van de milieueffecten in dit planMER zijn in het algemeen maatregelen niet nodig.

3.4.5

Leemten in de kennis

Vanwege de aard van een bestemmingsplan, op grond waarvan in het algemeen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt (of juist niet mogelijk worden gemaakt), is een beoordeling van de milieueffecten alleen op hoofdlijnen mogelijk. Dit in overweging nemende zijn er voor het beoordelen van de milieueffecten op het verkeer geen leemten in de kennis vastgesteld. Voor een beoordeling op hoofdlijnen is voldoende informatie beschikbaar.

B i j l a g e

Model-veehouderijbedrijf

Model-veehouderijbedrijf

Het model-veehouderijbedrijf kan op twee manieren worden uitgewerkt:

1. Een model-veehouderijbedrijf waarbij het aantal dieren wordt bepaald op basis van de oppervlakte van het agrarisch bouwvlak. Uitgangspunt hierbij is dat binnen het agrarisch bouwvlak het ten hoogste mogelijke aantal dieren wordt gehouden dat mogelijk is binnen het agrarisch bouwvlak, onafhankelijk van de beschikbare agrarische cultuurgrond. In die zin is er sprake van een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf.
2. Een model-veehouderijbedrijf waarbij het aantal dieren wordt bepaald op basis van de oppervlakte beschikbare agrarische cultuurgrond. Uitgangspunt hierbij is dat de oppervlakte agrarische cultuurgrond, onder andere in verband met de meststoffenhuishouding, een bepaald aantal dieren kan ondersteunen. In die zin is er sprake van een grondgebonden agrarisch bedrijf.

Op basis van het onder 1. genoemde model-veehouderijbedrijf wordt inzicht verkregen in de milieueffecten, wat betreft de ammoniakdepositie, in de minst gunstige situatie van de agrarische bouwvlakken afzonderlijk. Dit is een voordeel in vergelijking met het onder 2. genoemde model-veehouderijbedrijf. Een nadeel van het onder 1. genoemde model-veehouderijbedrijf is, zoals uit de uiteenzetting hierna blijkt, dat er in de gemeente Harenkarspel sprake is van een onwaarschijnlijk aantal stuks melk(rund)vee in de gemeente Harenkarspel van alle model-veehouderijbedrijven gezamenlijk. Dit betekent dat het beeld van de gezamenlijke milieueffecten ook onwaarschijnlijk is. Andersom zijn dit de voor- en nadelen van het onder 2. genoemde model-veehouderijbedrijf.

Model-veehouderijbedrijf op basis van de oppervlakte van het agrarisch bouwvlak

Op basis van het uitgangspunt dat voor het houden van melkrundvee een oppervlakte van 40 m² per stuk melkrundvee nodig is, is binnen het agrarische bouwvlak van ten hoogste 2 hectare het houden van 500 melk- en fokkoeien mogelijk. Deze oppervlakte van 40 m² is met inbegrip van de ruimte voor de opslag van voer, het stallen van werktuigen en dergelijke. De keuze voor een melkrundveehouderijbedrijf als modelbedrijf is gemaakt op basis van de resultaten van eerder uitgevoerde onderzoeken (zie onder andere Brouwer¹). Hieruit blijkt dat de milieueffecten, wat betreft de uitstoot van ammoniak, van andere veehouderijbedrijven in het algemeen beperkt zijn in vergelijking met de milieueffecten van een melkveehouderijbedrijf.

Uit de in juni 2010 voor het bestemmingsplan uitgevoerde inventarisatie blijkt dat er in de gemeente 157 agrarische bedrijven zijn gevestigd. Van deze agrarische bedrijven zijn er 4 een intensief veehouderijbedrijf. Wanneer het agrarisch bouwvlak bij de andere 153 agrarische bedrijven, in overeenstemming met het advies van de Commissie voor de m.e.r., worden uitgebreid tot 2 hectare en er binnen deze uitgebreide agrarische bouwvlakken het hiervoor uiteengezette model-veehouderijbedrijf wordt gevestigd dan worden er in de gemeente Harenkarspel 76.500 stuks melkrundvee gehouden. Ter vergelijking: uit bijlage 1 bij het PlanMER Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel blijkt dat er in 2011 in de gemeente gezamenlijk 7.128 stuks rundvee, schapen, geiten en paarden worden gehouden. Uit de in november 2011 uitgevoerde inventarisatie van de milieuvergunningen blijkt dat op grond van de verleende milieuvergunningen 11.361 stuks rundvee, schapen, geiten en paarden in de gemeente Harenkarspel mogen worden gehouden.

In deze vergelijking zijn het aantal kippen niet opgenomen omdat deze voornamelijk op de intensieve veehouderijbedrijven worden gehouden. In overeenstemming met het advies van de Commissie voor de m.e.r. wordt alleen de uitbreiding van het agrarisch bouwvlak bij niet-intensieve agrarische bedrijven voorzien.

¹ Brouwer, A (2010). *PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Oldambt*. BügelHajema Adviseurs, Assen, 2010.

Model-veehouderijbedrijf op basis van de oppervlakte beschikbare agrarisch cultuurgrond

De vraag is of de vestiging van 154 van de hiervoor uiteengezette model-veehouderijbedrijven in de gemeente Harenkarspel mogelijk is. Op grond van het ontwerp-bestemmingsplan is namelijk alleen de vestiging van zogenoemde grondgebonden agrarische bedrijven binnen de agrarische bouwvlakken mogelijk. De vraag is of in en in de directe omgeving van het bestemmingsplangebied voldoende agrarisch cultuurgrond aanwezig is om een dergelijk aantal model-veehouderijbedrijven te ondersteunen.

Uit de informatie van het CBS blijkt dat de oppervlakte agrarische cultuurgrond in 2011 in de gemeente Harenkarspel 4.413 hectare is. Op basis van het model-veehouderijbedrijf zoals dat hiervoor is uiteengezet is het gemiddelde aantal stuks melkrundvee per hectare 17,3. Een dergelijk aantal is, onder andere in verband met de meststoffenhuishouding, niet mogelijk. Uit de informatie van het CBS blijkt dat in de gemeenten met de grootste dichtheid aan melk(rund)vee het gemiddeld aantal stuks melk(rund)vee ongeveer 2,5 tot 2,9 is².

Op basis hiervan is de keuze gemaakt om het aantal stuks melk(rund)vee te bepalen op basis van het aantal de oppervlakte agrarische cultuurgrond in het bestemmingsplangebied. Uitgangspunt hierbij is dat het gemiddeld aantal stuks melk(rund)vee per hectare 3 is. Hierin is dan ook verwerkt dat mogelijk een deel van de model-veehouderijbedrijven ook agrarische cultuurgronden buiten het bestemmingsplangebied gebruiken. Op basis van dit uitgangspunt is het houden van 13.239 stuks melk(rund)vee in de gemeente Harenkarspel mogelijk. Dit betekent ongeveer 87 stuks melk(rund)vee per model-veehouderijbedrijf. Op basis van het uitgangspunt dat voor het houden van melkrundvee een oppervlakte van 40 m² per stuk melkrundvee nodig is, is het houden van een dergelijk aantal stuks vee ook binnen een agrarisch bouw- en ontwikkelingsvlak van 1 hectare mogelijk. Hieruit blijkt dat in dit ontwikkelingsmodel de oppervlakte van het bouw- en ontwikkelingsvlak wat dit betreft niet onderscheidend is.

Model-veehouderijbedrijf voor voornemen 2

In haar advies merkt de Commissie voor de m.e.r. op dat 'het voornemen maximaal kan worden ingevuld met het maximaal benutten van de tot 2 hectare uitgebreide bouwvlakken, gebruik makend van de mogelijkheid om het bebouwde oppervlak uit te breiden tot 100% van het bouwvlak'. Ook merkt de commissie op dat 'om de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan te beoordelen volgens jurisprudentie moet worden uitgegaan van hetgeen redelijkerwijs maximaal mogelijk wordt gemaakt. Redelijkerwijs betekent dat uitgegaan kan worden van redelijke gemiddelden voor bedrijfsvoering.'

Het advies van de Commissie voor de m.e.r. in overweging nemende is de keuze gemaakt om voor voornemen 2 gebruik te maken van het model-veehouderijbedrijf op basis van de oppervlakte van het agrarisch bouwvlak. Op het model-veehouderijbedrijf worden dus 500 melk- en fokkoeien gehouden.

² <http://www.boerenbusiness.nl/nieuws/top5/item/10618610/Aantal-melkkoeien-per-hectare>

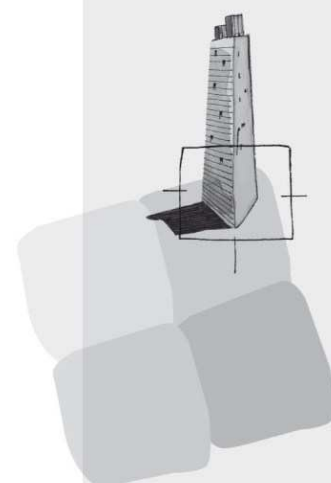
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Harenkarspel

Rapport
BügelHajema Adviseurs
drs. ing. P.W. Rienstra

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs
drs. B. van der Veen

Projectnummer
113.00.01.24.09

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort